

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SCLOVENECE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7363,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Kako pomagati kmetu

V belgrajski »Politiki« od 26. maja t. l. berem o neki diskusiji v »Udruženju diplomiranih ekonomista i komercijalista« glede razdolžitve kmetije. Gospod Dušan Prvanov je najprej poročal, kako skušajo reševati to vprašanje v Nemčiji, na Madjarskem in v Romuniji, slednjič pa, kaj in kako bi bilo v naši državi ukreniti.

V Nemčiji, po poročilu Prvanova, so se lotili te reči v okviru zasilne navedbe tako, da se dolgov kmetov in veleposestnikov, ki so plačljivi v krajši dobi, spremene v hipotekne dolgeve, odplačljive v daljši dobi, n. pr. v 30 letih. Posojilo bi se najelo izven države; jamstvo za pravočasno in pravilno vračanje bi pa poleg dotičnih obremenjenih posestev dala tudi država sama.

Na Madjarskem so l. 1931 ustanovili sindikat, ki naj upnike kmečkih posestnikov, ako se slednji za to prijavijo, izplača z obveznicami, v to svrhu izdanimi. Te obveznice, ki bi obremenile seveda v prvi vrsti dotične posestnike, se odplačujejo v daljši vrsti let, toda jamstvo za pravočasno vračanje bi dal sindikat in država.

V Romuniji je bil izdelan najnovejši čas načrt razdolževanja, ki posega v to vprašanje ostreje in globokeje. Predvideva se prisilna in prostovoljna konverzija dolgov. Prisilna velja za pogostva, ki merijo do 10 hektarjev, za večja posestva pa konverzija ni obvezna. Pri prisilni konverziji se briše polovica (50%) dolgov; pri prostovoljni konverziji, to je pri posestvih čez deset hektarjev zemlje, se odpiše tudi del dolga. Pa ta odpis je v odstotkih manjši in se spreminja z ozirom na to, koliko je dolg star.

V naši državi se pripravljajo načrt za razbremenitev kmečkega posestva v toliko, da se dolgov, ki obremenjujejo zemljišča čez eno desetino cenilne vrednosti, morejo, a ne morajo konvertirati. Dolgovi, ki pa presegajo 80%, se brišejo do tega zneska. Tako poročilo v »Politiki«. Poročevalec Prvanov in drugi udeleženci te ankete so prišli do soglasja, da se v naši državi nameravajo razbremenjenje zemljišč izvesti prisilno pa pri tem obvarovati do gotove mere likvidnosti onih denarnih sredstev, ki bi se uporabila za razbremenitev zemljišč. To razumem tako, da bi obveznice, v to svrhu izdane, imele pupilarno varnost in bile sposobne za lombard pri »Narodni banki«.

Gori navedeni projekti ne vsebujejo dosti novega, kar bi se ne bilo prakticalo že pred 30 in več leti. Edina novina je ta, da se po referatu namerava v Romuniji brisati kmečkih dolgov do 50%, v naši državi pa one, ki presegajo osemdeset odstotkov cenilne vrednosti zemljišča. Pa kakor se kaže, s tem brisanjem ne bo nič, ker so se baje oglašili zoper to vnanji upniki Romunske. Mislim pa, da ne bo odveč ako glede problema kmečkih dolgov pogledamo nekoliko v preteklost in na podlagi starihkušenj morebiti vendarle najdemo način, kako bi se pri nas dalo olajšati breme kmečkih dolgov. Pravim olajšati, kajti popolna razdolžitev kmeta je utopija, dokler sme kmet individualno s svojim zemljiškim imetjem svobodno razpolagati, je prodajati in obremenjevati.

Ko je pred več desetletji naš univerzalni človek dr. Krek pisal »Črne bukve kmečkega stanua« se je bil razbohotil gospodarski liberalizem. Trgovina, obrt in industrija so imele cvetočo dobo. Nasprotno pa je bil delavec slab plačan, bolniško delavsko zavarovanje komaj v povojih, o starostni preskrbi malega človeka, to je delavca in malega kmeta pri nas ne duha ne sluha. Kmet je životrlil, večkrat tudi propadal, ako se je zadolževal pri oderuhih.

V teh časih so se kmetom naklonjeni gospodarski pisatelji mnogo ukvarjali kako storiti, da se kmet ne bo čez mero zadolževal. Navajam iz bivše Avstrije le dva znamenitaja zgleda: dr. v. Grabmayrja in Ritter v. Pautza. V Sloveniji je to vprašanje načel dr. Krek z omenjeno knjigo. Temelj sistematičnemu delu za kmeta in delavca pa se je položil s široko zasnovanim programom na periodično se ponavljajočih »Katoliških shodi«.

Socijalni delavci in politiki so se takrat lotili kmečkega in delavskega vprašanja z veliko vnemo in velikim uspehom. V tem času so vzrasle skoraj v vsaki župniji po vsi Sloveniji rafajznovke, ki so nudile in še danes nudijo kmečkemu posestniku in malemu človeku v obče cenena osebna posojila. V ta čas spadajo tudi početki produktivnih združenj, kansumov itd. V to dobo spada tudi ustanovitev »Kranjske deželne banke«, čije naloga je bila, da občinam ustvari ceneni komunalni kredit na amortizacijo, a tudi kmetom nudi priložnost razdolževanja hipoteknih dolgov v dolgi dobi odplačevanja in s kar mogoče nizkim obrestovanjem. Zanimivo in značilno za našo brezglavost ob priliki poloma leta 1918 je poleg drugega tudi to, da smo hiteli uničiti to deželno banko.

To je bila ena plat delovanja za korist kmeta. Druga je bila za to, da se malega kmeta in delavca preskrbi za starost in onemoglost z zavarovanjem. Socijalnodemokratski ideolog in politik stari dr. Adler in naš dr. Krek sta razgibala to vprašanje. Dr. Krek je pravilno slutil, da socialno zavarovanje, ki gleda le na industrijskega delavca, dvigne tega gospodarsko in socialno, povzroči pa na drugi strani beg malega kmeta in kmečkega delavca z rodne grude v mesta in industrije. Kmečki delavec in mali kmet bi praktično kmalu zažutil, da je njegov posel najneuhvalnejši v individualistično usmerjenem družabnem redu.

Dr. Krek je bil silno srečen, da je v širokopotezni načrt starostnega zavarovanja spravil tudi malega in srednjega kmeta, ker je videl da se s tem dobršen del kmečkega socialnega vprašanja

Velik optimizem glede Ženeve in Lausanne

Herriot in Mac Donald ne mislita poniževati Nemčije, ampak iščeta rešitve v smislu evropske solidarnosti

Ženeva, 14. junija. Ž. Davi sta MacDonald in Herriot, ki sta prispela sredi ob 10 skupno v Ženevo, nadaljevala svoje razgovore. Tekom dneva sta oba državnika konferirala tudi z državniki ostalih velesil. Nemški delegat Nadolny in italijanski zunanji minister Grandi sta stopila v stike s predstavnikoma Francije in Velike Britanije. MacDonald in Herriot se v Ženevi ne bosta mogla sestati z novim nemškim kanclerjem von Papenom, ker ta odpotuje iz Berlina direktno v Lausanne.

V tukajšnjih diplomatskih krogih vlada pričnanje, da bodo ženevska zasedanja, čeprav niso uradnega značaja, velike politične vrednosti, tako da bo od njih odvisna usoda razorožitvene konference in reparacijske konference v Lausanneu. Glavna komisija razorožitvene konference se bo sestala v ponedeljek, t. j. po prvi in najbrž načelno odločilni lausanski seji. Lausanska reparacijska konferenca se bo otvorila v četrtek dopoldne ob 10 s poloficielno, toda čisto formalno sejo.

London, 14. junija. Ž. Zanimanje tiska je obrnjeno na prihod MacDonalda in Herriota v Ženevo. Splošno razpoloženje je zelo optimistično. Nekateri listi pišejo, da bosta MacDonald in Herriot predlagala, da se sprejme 10 letna pavza v oboroževanju. Le od Nemčije in Italije pričakuje v tem pogledu ugovorov. Tudi glede na lausansko konferenco je tisk zelo optimističen. Splošno vlada pričnanje, da so bili vsi načelni nesporazumi, ki so obstajali dosedaj med Veliko Britanijo in Francijo popolnoma zgubljeni že v Parizu in na poti v Ženevo. Zaenkrat bo sicer na lausanski konferenci samo podaljšan moratorij za nekoliko mesecev, toda pri tej priliki bodo vse države, med njimi najbrž tudi Francija, priznale kot skupen končni cilj absolutno črtanje vseh vojnih dolgov in reparacij. Končno veljavna rešitev pa bo padla šele po ameriških volitvah. Ni izključeno, da bosta že na sedanjih lausanskih konferenci napravili Velika Britanija in Italija korak naprej ter da se bosta odrekli vseh reparacij in vojnih dolgov.

»Times« opozarja, da je trenutno položaj razorožitvene konference zelo kritičen, misli pa, da bo obisk državnikov v Ženevi dal konferenci zopet novo življenje. Ženevski dopisnik »Morning Post« je informiran, da se Nemčija sploh neče zadovoljiti, da se izvede stabilizacija sedanje neenake oborožitve, temveč bo zahtevala, da se sedanja oborožitev zniža na višino nemške oborožitve. Pariški dopisnik »Daily Telegraph« pa zatrjuje, da po njegovih informacijah, ki jih je dobil iz najbolj merodajnih virov, ne obstajajo principiellni razlogi med obema stališči za rešitev reparacijskega problema in vojnih dolgov. Francija danes ne zastopa nič več stališča, da mora biti skupni znesek reparacij večji od zneska njenih vojnih dolgov. Ravno nasprotno, danes poleg Velike Britanije tudi Francija priznava, da bo edino le črtanje političnih dolgov lahko prineslo končno rešitev. Gre samo za to, kako in kdaj pride do tega črtanja. Dopisnik »Daily Mail« se je razgovarjal s Herriotom, ki mu je na vprašanje, če bo tudi sedaj prišlo v Ženevi do kakih stvarnih uspehov, odgovoril: »Seveda bo prišlo, drugače sploh ne bi prišel v Ženevo.«

Pariz, 14. jun. tg. Radikalni list »Republique« objavlja danes izjavo Herriota o zunanji politiki in o ženevskih vprašanjih, ki se smatra za oficijozno inspirirano izjavo. Po tej izjavi ni Herriot glede Avstrije zavzel istega stališča kakor Tardieu. Zahteva, dati Avstriji kreditno pomoč, ker bi jo sicer svet poglaval v naraščajočo Nemčijo, bi pomenila pahnuti Francijo v pustolovščino. Ta pomoč bi morala biti akt mednarodne solidarnosti. Ne gre za to, obnoviti zopet Tardieujeve podonavske načrte. Zahtevamo evropsko akcijo, ne pa akcije gospodarskega obkroženja Nemčije, katere normalno prodajno področje je donavsko zaledje. List pravi, da

spravi s sveta. Zato pa je bil tembolj presenečen, ko je načrt zavarovanja obravnaval v kmečkem listu »Domoljub« in izračunil, kaj bo vsak dobil in kaj bo za to moral plačati, da je zadev na velik odpor. Zavarovalnica se je zdela kmetu ljudstvu neznosna dajatev. Odpor se je širil in večal. Poleg tega je politični nasprotnik — bržkone proti lastnemu prepričanju — vrgel med kmete brošuro, ki je starostno zavarovanje pobijala. Prišlo je do znamenitega kmečkega shoda v ljubljanskem »Unionu«. Neizbrisen mi je spomin na sledeči dogodek: Razkoračeni kmeti so nas sprejeli z elementarnim glasnim odporom, tudi dr. Krega, doždevnega glavnega grešnika, glede omenjenega zavarovanja. Ali govorniki fluidum tega velikega ljudskega tribuna je kljub nekaterim šuntarjem pomiril razburkane strasti množice. Ko je končal svoj veliki govor — je zadonel frenetičen aplavz po vsi dvorani. Neverjetno ali resnično!

Mislim, da gornje reminiscence, čeprav se nekoliko oddaljujejo od jedra vprašanja, niso odveč. Kakor znano ni prišlo do uresničenja predloga starostnega zavarovanja. To je preprečila svetovna vojna. Tako zaželeno razdolžitev kmetije pa je prinesla naša svetovna vojna. Kmet je plačal svoje dolgeve — vsaj v zaledju, kjer ni

so prišli v razorožitvenem vprašanju do sledeče rešitve: Države naj se dogovorijo za zastoj v oboroževanju, za reduciranje in kontrolo izdatkov za oboroževanje v državnih proračunih. Tudi v vprašanju reparacij se beleži važen uspeh. Dozim so še pred par dnevi Angleži postavljali tezo: reparacije nas ne zanimajo, se London v zadnjih dneh zopet zanima za to vprašanje, vendar ne več na ta način, da bi enostavno sprejel na znanje nemški zanikalni odgovor. Govoriti hočejo samo o skupni volji, o tem, da se duh anarhije ne sme zamenjavati z evropskim duhom, razveljavljenje obveznosti pa ne stavi v isto vrsto s težkočami. List pravi nadalje: »V francoski diplomaciji vlada nov duh. Položaj se je psihološko obrnil. Ostalo mora slediti.«

Reparacijsko vprašanje načeloma rešeno?

Vse naj se izbriše

London, 14. jul. »Daily Telegraph« piše glede lausanskih konference, da danes ni več nejasnosti glede končnega izida ureditve dveh glavnih vprašanj, reparacijskega vprašanja in vprašanja vojnih dolgov, ko sta se obe državi sporazumeli, da je treba stremeti po anuliranju obojih dolgov. Diference, ki so še ostale, se nanašajo le na to, katere metode je treba izbrati, da se ta naloga na najboljši in najkrajši način reši. List pravi: Francosko stališče je: Pred ameriški volitvami v novembru se dá le malo več storiti kakor podaljšati obstoječi moratorij do konca leta. Angleži pa pravijo: Če se končna ureditev ne dá že danes doseči, imamo vsaj definitivno zagotovilo, da je Francija pristala na

Iz našega zunanjega ministrstva

Dr. Shvegel n. r.

Belgrad, 14. jun. AA. Po ukazu Nj. Vel. kralja in na predlog ministrskega sveta in zun. ministra je postavljen na razpoloženje dr. Ivan Shvegel, izredni poslanik in pooblaščen minister kr. poslanstva v Buenos-Airesu.

Imenovanja

Belgrad, 14. jun. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja so povišani: Pavle Karović, svetnik v 3. skupini 2. stopnje zunanjega ministrstva, za načelnika političnega oddelka v 3. skupini 1. stopnje pri islem ministrstvu; Jovan Mihajlović, načelnik oddelka računovodstva in ekonomata v 3. skupini 2. stopnje zunanjega ministrstva, za načelnika istega oddelka v 3. skupini 1. stopnje; dr. Vojislav Jovanović, svetnik v 3. skupini 2. stopnje pri kr. poslanstvu v Madridu, za svetnika v 3. skupini 1. stopnje h kr. poslanstvu v Bernu; dr. Velizar Ninčić, svetnik v 3. skupini 2. stopnje na kr. odpravnstvu poslov v Rigi, za svetnika v 3. skupini 1. stopnje na istem odpravnstvu; Ilija Novaković, tajnik v 5. skupini zunanjega ministrstva, za svetnika v 4. skupini 2. stopnje v istem ministrstvu; Vladimir Milanović, svetnik v 5. skupini na poslanstvu v Parizu, za svetnika v 4. skupini 2. stopnje na kr. poslanstvu v Bukarešti. — Postavljena sta: za pisarja v 8. skupini zunanjega ministrstva Spasoje Jefremović, diplomatsko-konzularni uradniški pripravnik istega ministrstva in Mihajlo Babanović, diplomatsko-konzularni uradniški pripravnik istega ministrstva. — Premoščeni so: Aleksander Zvečki, pisar v 8. skupini zunanjega ministrstva, za pisarja v isti skupini na kr. poslanstvu v Bruslju; dr. Dragutin Nikolić, pisar v 8. skupini zunanjega ministrstva, za pisarja v isti skupini h kr. generalnemu konzulatu v Skadru, in Vojislav Marković, pisar v 8. skupini kr. konzulata v Marseillu, za pisarja v isti skupini h

divjala vojna furija. Pa ta tolažba po tolikem trpljenju, da je vsaj kmetija brez dolga, je trajala le dve tri leta po vojski. Treba je bilo obnove na več ali manj opustošeni in zanemarjeni kmetiji, treba je bilo plačevati večje in večje davke in pa razmena denarja v relaciji 1 dinar enak 4 kronam.

Pa nekaj časa je že šlo vkljub vedno manjšemu obratnemu kapitalu v kmetovski roki, dokler so še imeli njegovi pridelki nekaj cene in je bilo nekaj upanja da padejo tudi cene obleki, obutve, železnih predmetov in kolonialnih potrebščin. Pa prevrnilo je kmeta to upanje! Davki so rasli: zemljiški in konsumni, industrijski izdelki in špecerijske potrebščine so več ali manj ostale na stari višini — njegov pridelek, kakor živina in poljski pridelki, so padali v ceni nepretrgoma in so danes padli skoro na nič. Nekaj let so se cene lesu držale še na primerni višini in kdor ga je imel, je saj tu črpal nekaj pomoči za svoje gospodarstvo. Zadnji dve leti pa so tudi te cene odpovedale. Pri takem položaju ni nikako čudo da se je — rekel bi — vsaki drugi kmet zadolževal in marsikateri zadolžil do zvrhane mere.

O nadaljnjem prihodnjem. I. M.

tako ureditev, kar nas moralno veže. Praktična izvedba pa je samo še stvar diplomatske tehnike.

Italijo zanima posebno posojilo Avstriji

Rim, 14. jun. Ž. Ob priliki Grandijevega prihoda v Ženevo naglašajo fašistični listi, da se Grandi posebno interesira za delo mešane komisije finančnih strokovnjakov, ki proučavajo finančni položaj Avstrije. Italijanska teza v tem vprašanju, tako piše agencija Stefani v poluradnem poročilu, je že znana od tedaj, ko je imel Grandi v senatu ekspezo o mednarodnem položaju. Ta teza predvideva potrebo, da se dovoli Avstriji kredit, ki bi njen finančni položaj in gospodarstvo temeljito popravil. Avstrija bo dobila posojilo 300 milijonov šilingov, v katerem bo participirala Vel. Britanija s 100 milijoni šilingov, ki jih je v resnici že v preteklem letu posodila Avstriji, 100 milijonov bo dala Francija, okrog 30 milijonov pa Italija. Vprašanje obnove kredita Avstriji zanima Italijo ne samo iz političnih razlogov, temveč predvsem zaradi razvoja trgovine na Jadranu s posebnim ozirom na sedanji prekretni položaj pristanišč Reke in Trsta.

★

Varsava, 14. jun. tg. Po sestanku Mac Donalda s Herriotom upajo v Varšavi, da se bo sklenilo novo mednarodno jamstvo za sedanje meje. Upajo, da se bo v okviru raziščenja javnatnejsih mednarodnih spornih vprašanj doseglo tudi neke vrste premirje proti vsem revizijam mej. Goveri se, da je Herriot po diplomatskih posredovanjih obljubil Poljski tozadevno pomoč.

Druga seja senata

Belgrad, 14. junija. I. Danes je bila druga seja senata. Na dnevnem redu je bila izvolitev odbora za proučevanje zakonskih predlogov, katere je izglasovala narodna skupščina. Ko so bili odbori na podlagi enotne liste, ki je bila predložena, brez vsakega ugovaranja sprejeti, je bila prečitana interpelacija manjšine odbora za proučevanje zakonskega predloga za znižanje najemnin, katere vsebina pa je ista, kakor je bila svoččasno že prečitana pred narodno skupščino in so jo listi že objavili.

Alera dr. Budaka

Zagreb, 14. junija. Ž. Zdravstveno stanje dr. Budaka se je obrnilo na bolje in se dr. Budak nahaja izven nevarnosti. Po dolgem času je danes prvič mirno in dolgo spal. Danes je bilo izdano tudi poročilo o aretaciji napadalec, ki so bili izročeni sodnemu stolu. Razprava bo najbrž že tekotom prihodnjega meseca.

Vprašanje zavarovanja pomorščakov

Belgrad, 14. junija. I. Iz Splita poročajo, da je prispela tjakaj komisija pod vodstvom Milana Glaserja, glavnega ravnatelja SUZOR-j, v kateri je tudi dr. Ježić, in ki se bo v glavnem bavila z vprašanjem zavarovanja pomorščakov. Zdi se, da bo ta konferenca uspešna in da bo tudi naša država sprejela zavarovanje pomorščakov ter se pridružila vsem onim državam, ki so sprejele tozadevne predloge mednarodnega urada dela.

Dr. Seipel je slabši

Dunaj, 14. jun. Ž. Zdravstveno stanje dr. Seipla se je danes znatno poslabšalo. Bolnika so djali v sveto olje.

Javna dela v Italiji

Rim, 14. jun. tg. Na današnjem ministrskem svetu so dovolili nadaljnjih 200 milijonov lir za javna zasilna dela. Od te vsote je določenih 150 milijonov za nadaljnjo graditev glavnih cest. Obenem so sklenili, da se v Italiji elektrificira nadaljnjih 5000 km železniški prog. Kot prva prog pride v poštev prog Firenze—Rim.

Volivna borba na Madjarskem

Budimpešta, 14. junija. Ž. Volivna borba se je pričela v vsej državi. Ker se poslužujejo politični nasprotniki precej ostrih metod, so ukrenile oblasti vse potrebno, da preprečijo spopade med političnimi nasprotniki.

Kaj se godi v republiki Čile?

Po socialističnem uporu komunistična vlada — Vloga dušika in salpetra — Angleži in Američani razburjeni

London, 14. junija. Iz najnovejših poročil, ki so prispela iz Santiaga de Čile, je razvidno, da je v začasni socialistični vladi, ki jo je doslej vodil urlikar socialistov Karla Davila in Evgenija Olatte ter generala Puga, zmagala radikalna struja pod vodstvom polkovnika Grove. Socialist Carlos Davila se je umaknil in njegovo mesto v direktoriju bo najbrž zasedel senator Hidario, ki je znan za komunist. To izpremembo je povzročil general Moreno, poveljnik vojaških čet v Santiagu; ta je namreč zahteval, naj bi namesto direktorija prevzela vodstvo države povsem vojaška junta. Njegova zahteva je povzročila reakcijo levčarskih krogov, ki se jim je zdela že sedanja vlada premalo radikalna in ki jih je posebno vznemirila Davilova poveljstva izjava glede vladnih namenov v angleškem tistem dušika. Prvoletno je nova vlada nameravala kratkoma razpustiti trust, ki je danes v rokah angleške banke »Anglo-South American Bank«. Na pritisk angleškega in ameriškega poslanika je Davila kot dejanski predsednik direktorija podal to pomirljivo izjavo glede usode inozemskih pridobitnih podjetij v Čilu.

Kakor rečeno, smatrajo ostavko g. Davila za zmago radikalca polkovnika Marmaduke Grove, poveljnika letalske šole, ki je prav za prav izvedel revolucijo. Prejšnji predsednik republike Montero je z ukazom preimenoval polkovnika Grove in imenoval za poveljnika letalske šole drugega častnika. Polkovnik Grove pa se ni hotel pokoriti ukaz; na svojo stran je takoj pridobil letalce in velik del armade in z njo vrge vladno predsednika Montero. Pri državnem udaru mu je dobrodošla pomoč socialističnih voditeljev Evgenija Olatte in Karla Davila. Predsednik Montero ni bil prav nič pri-

pravljen na državni udar in se je moral brez vsakega odpora vdati v zahtevani direktorij. V tega je poleg omenjenih dveh socialistov stopil tudi general Puga. V novi vladi je polkovnik Grove prevzel listnico vojnega ministrstva. Ker je Grove človek drznega značaja in pripravljen na vse, ga smatrajo danes za gospodarja položaja.

Nova vlada bo prav gotovo skušala izvesti do skrajnosti program, ki ga je postavil finančni minister Lagarrigue s svojo izjavo: »Namen vlade je socializacija,« je dejal. »Dosej je bilo vse gospodarstvo v republiki Čile, vsa domača in zunanja trgovina v rokah inozemcev. Vlada ima namen izvesti postopno nacionalizacijo vse trgovine in prevzeti neposredno in energično nadzorstvo nad vsemi sredstvi produkcije in nad konsumom. Reorganizirali bomo tudi osrednjo banko in jo podpržali ter ji poverili nalogo, da nadzira izdajo denarja. Končno bomo osnovali poseben devizni fond s tem, da uvedemo izredni davek na veleposredstvo.«

Ze prve vesti o izbruhu revolucije samo so silno razburile inozemske kapitaliste, predvsem Angleže in Američane, ki so v razna podjetja, ki se bavijo s produkcijo soli, bakra in železa, investirali ogromne kapitale. Čilska zunanja posojila, ki jih podpirajo samo na angleški borzi, znašajo 25 milijonov funtov sterlingov in ameriške investicije v čilski republiko znašajo nad eno milijardo dolarjev. Američani so imeli v rokah vse rudnike bakra in železa, telefonsko omrežje, prav tako cestne železnice v Santiagu, Valparaiso in drugih mestih. Ameriška banka »National City Bank«, je bila nekak borzni mešetar čilske vlade za nabavo denarja.

Incident zaradi premestitve polkovnika Grove

je dal sanjo povod za izbruh revolucije, ki ima predvsem gospodarsko ozadje. Čilsko ljudstvo je bilo že davno nezadovoljno z gospodarskimi razmerami. Vlada je prihajala v čedalje večjo finančno stisko. Izvoz soli je v teku zadnjih let naglo padel in z njim tudi davek na izvoz, eden izmed glavnih virov državnih dohodkov. Država ni mogla več plačevati inozemskih upnikov, predvsem ameriških. Čilska valuta je strahovito padla. Ko je razpadel mednarodni kartel dušika, je zadel čilsko gospodarstvo nov udarec, cene dušika so šle navzdol. Lansko leto je čilski kongres odobril zakon o osnovanju velikega trusta za pridobivanje soli. K trustu, ki je posloval pod imenom »Cochasche (compañia de Salitre de Chile)«, je kupila okoli 80 družb. Njen kapital je znašal 3 milijarde zlatih pezet (75 milijonov funtov); polovico akcij je dobila država, ki je v zameno oprostila družbo vseh davkov. Družba je najela ogromna posojila (nad 24 milijonov funtov sterlingov). Toda kmalu je morala ponovno znižati produkcijo soli skoraj za polovico. Kljub temu so njene nerazprodane zaloge znašale januarja tega leta še vedno 1.898.000 ton. Ker je bila država zainteresirana pri podjetju s polovico delnic, je kriza družbe težko prizadela tudi državne finance. Vlada se hoče sedaj tega bremena »otiti, in sicer na enostaven način, da trust razpusti in se na ta način oprostijo inozemskih dolgov, napravljenih po upravi družbe.

Vprašanje je seveda, koliko časa se bo mogla Amerika in Anglija odpovedati kredit. Čilska republika je premajhna, da bi se dal na njej izvršiti poskus boljševiškega gospodarstva, na drugi strani je preveč navezana na inozemske kredite.

Kancler, bodi trd!

Berlin, 14. jun. AA. Nacionalnosocialistični listi so začeli očitati Papenovi vladi, da je prepustljiva nasproti opoziciji. Von Papen mora biti trd, piše Göbbels v »Angriffu«, in ostro opozarja kanclerja, naj nastopi proti demokratskim, socialističnim in komunističnim listom. Svarimo vlado, piše Göbbels v drugem članku, ki ostro napada politiko centroma, zlasti bavarske katoliške stranke, o kateri trdi, da so nekateri njeni govorniki obtoženi veleizdaje, separatizma in inflacijske politike. Vsi nacionalnosocialistični listi pozivajo vlado, naj zavzame stališče, ki se ji zdi umestno, ne da bi se brigala za vlade posameznih nemških dežel.

Nemški proračun

Solni davek.

Berlin, 14. jun. AA. Včeraj je državni svet na željo vlade pričel proučevati novi državni proračun. Na podlagi te razprave bo vlada nato uveljavila proračun z dekretom. Novi proračun bo uravnotežen pri enakih dohodkih in izdatkih v višini 8 milijard in 200 milijonov. Napram letskemu (1931) bo nižji za 1 milijardo 200 milijonov.

Berlin, 14. jun. AA. Vlada je izdala zakonski dekret, ki z njim uvaja solni davek, kakršnega so v Nemčiji pobirali pred svetovno vojno. Novi davek bo vrgele kakih 60 do 70 milijonov mark. Dones tega davka bo prepuščen proračunski postavki za kolonizacijo.

Zločin za zločinom v Bolgariji

Sofija, 14. junija. AA. Včeraj ob 2 popoldne je bil sredi Nehropoka izvršen napad z bombami in z revolverji na novoizvoljenega občinskega odbornika v Nehropoku Borisa Bekaleeva in na arhitekta Svetoslava Narlijeva. Oba sta bila hudo ranjena. Zdravniki dvomijo, da bi Narlijev ostal pri življenju.

Napad so izvršile štiri osebe, enega je policija že prišla. Drugi bodo v najkrajšem času v rokah pravice. Aretirani napadalec se imenuje Stojka Krstov in je bil kandidat na listi za občinske volitve. Le slučaj, da ob tistem času ni bilo mnogo ljudi na trgu, je pripisati, da ni bilo drugih žrtve.

Atentat ali pobalinstvo

Dunaj, 14. jun. AA. »Die Stundee« poroča, da so včeraj neznane osebe vrgele bombo v poslopje parlamenta. Bomba je eksplodirala in razbila šipe na oknih. — »Wiener Allgemeine Zeitung« za zanika, da je šlo za atentat. Po mnenju tega lista so neki mladeniči pobrali neke škatlice s karbidom in jo zagnali proti poslopju parlamenta. Pri tem jo škatlica strla eno šipo.

Radio ne škoduje časopisju

Oslo, 14. junija. Z. Tukaj je bil kongres zveze mednarodnega tiska, ki je sklenil, da izda novo revijo, ki bo izhajala četrtletno in katero bodo prejemali vsi člani. V zvezo sta sprejeti tudi bolgarska in medjurska časnikarska zveza. Med drugim je bila tudi debata o poročilih po radiu, pri kateri so ugotovili, da vesti po radiu niso škodljive časnikarstvu, temveč celo koristne, ker ljudje potem še bolj kupujejo časopise.

Austrija

prepove avoz sadja in kož

Dunaj, 14. junija. Z. Snovi je podkancler Ing. Winkler imel govor, v katerem je izjavil, da bo vlada v najkrajšem času prepovedala uvoz sadja in kož v Austrijo.

Nesreča romarskega vlaka

San Sebastiano, 14. jun. AA. Med postajama Marsage in Elgoivar je romarski vlak skočil s tira. Štirje romarji so bili ubiti, 50 je bilo ranjenih, nekateri hudo.

Kaj počenja ekscesar Viljem

Amsterdam, 14. junija. Z. Po 13 letih se je bivši cesar Viljem odločil, da prvič spremeni svoj sedež. Odpotoval je v morskoploščo Zandvoort, kjer prebiva v villi nemškega bankirja barona Halda. Iz istega vira poročajo, da je nemški ekscesar sklenil, da bo izbral za svoj bodoči sedež Koburg.

V sodnijski stroki

Belgrad, 14. junija. I. V 9. položajno skupino so napredovali: Dolenc Anton pri okrožnem sodišču v Celju, Geder Josip pri okrajnem sodišču v Dol. Lendavi, Lah Rudolf pri okrajnem sodišču v Murski Soboti, Bogatec Janko pri okrožnem sodišču v Mariboru, Veber Anton pri okrožnem sodišču v Celju, Krhne Julijana pri deželnem sodišču v Ljubljani, Friedrich Stefan pri okrajnem sodišču v Murski Soboti, Pogurje Josip pri okrajnem sodišču v Mariboru, Istenc Franc pri okrajnem sodišču v Kranju, Pupica Ivan pri okrožnem sodišču v Mariboru, Saksida Ivan pri okrožnem sodišču v Celju.

V 8. položajno skupino so napredovali: Prežalja Draža pri okrajnem sodišču v Metliki, Kramer Anton pri okrajnem sodišču v Celju, Moda Evgen pri okrajnem sodišču v Dol. Lendavi, Laidorler K. pri okrajnem sodišču v Sevnici in Istenc Albin pri deželnem sodišču v Ljubljani.

Belgrad, 14. junija. I. Vpokojen je bil Anton Uršič, višji veterinarski prestav v Konjicah. — Na postajo v Zagreb je bil premeščen Božidar Lončar, višji pristav v 6. položajni skupini.

Drobne vesti

Pariz, 14. junija. AA. Akademik Rene Bazin je hudo obolen.

Belgrad, 14. junija. I. Poljski poslanik Schwarzbarg-Günther in njegova soproga sta priredila danes na čast poljskemu profesorju dr. Leona Slawinskemu intimen obed, na katerega so bili poleg dr. Slawinskega povabljeni še francoski poslanik Nagyar, bivši minister Milan Grol, vseučiliška profesorja dr. Košatic in dr. Belli, urednik »Slovenec« in ravnatelj »Vremena«.

Marseille, 14. junija. Z. Španski delavec Manares, ki je oklofutal bivšega španskega kralja Alfonza in ga hotel vreti v morje, je bil obsojen na šest mesecev zapora.

London, 14. junija. Ig. V Bombayu je prišlo zopet do hudih spopadov med Indijci in Mohamedanci, v katerih je bilo 5 oseb ubitih, 19 pa hudo ranjenih.

O napadu na dr. Budaka in Nikičevi interpelaciji

Pod naslovom »Pišuci o žalosnem napadaju«, pišejo zagrebški »Novosti« od 14. t. m. v uvodniku med drugim sledeče:

»Napad na dr. Budaka je obsojila vsa naša javnost, obsojila ga je tudi naš list kot predstavnik javnega mnenja. Obsojen je od predstavnikov oblasti g. bana, začela se je najstrožja preiskava, ki naj krivce prime in zadosti zakonu in javnemu mnenju. Ampak v narodni skupščini sta bili vloženi dve interpelaciji: eno je vložil dr. Angeličević, drugo dr. Nikola Nikič. Med tem, ko je prva vsebovala splošne izjave in trditve, je druga šla v podrobnosti in navedla trditve, ki so pretesle. Priznamo, da je morda bolj popularno, kar je storil dr. Nikič s trditvijo: »Smrt hodi po deželi in s trditvijo o proskripcijski listi. Toda g. Nikič ne bi bil smel tega delati brez utemeljitve, brez konkretnih podatkov, ne sme brez dokazov z golimi trditvami vlivati olja v ogenj. Težka je njegova trditev, češ, da ima notranje ministrstvo pokroviteljstvo nad takimi zločini. Ne more in ne sme tako govoriti ravno dr. Nikič, ki ima svojo politično preteklost, ki se gotovo zaveda odgovornosti za celino našega naroda. Ima pravico, zahtevati pojasnila kakor vsak drugi narodni poslanec, pravico ima tudi prav zato, ker se sam šteje v hrvatski krog politikov, ki nosijo odgovornost za orijentacijo hrvatskega dela naroda. Prav zato pa ne sme zanesti in izrekat trditve, ki so fantazične in morejo edino služiti našim zaračunanim neprijateljem, ki pa ne morejo prinesiti pomirjenja v hrške sloje prebivalstva. G. dr. Nikič kot dolgoletni in izkušeni javni delavec ve, kaj more zvesti trditve, ki je izrečena s tako važnega mesta, kakor je mesto narodnega poslanca v narodni skupščini. Prav zato ponavljamo, da je dolžnost treznih ljudi, da, obsojajo zločine s katerikoli strani, delujejo pomirjujoče in politiko odstranijo z ubice in od poučljivih zločinov tja, kamor spada. Mislimo, da bo stroga preiskava, ki se vrši, stvar pojasnila, dr. Nikič pa da bo tudi sam s svoje strani storil vse, da se duhovno pomirijo.«

Prav tako ostro ali pa še bolj piše na naslov dr. Nikiča belgradsko »Vreme« v članku pod naslovom »Zemljom prolazi smrt«. V tem članku pravi v uvodu:

»Že nekaj časa narodni poslanec dr. Nikola Nikič s štirimi tovariši, s katerimi sedi v posebnem klubu, enostavno zasipa javnost z interpelacijami, katerih s kakke druge strani skoraj sploh ni. Pet jih je, pa se delajo, kakor da bi jih bilo sto! Ze s tem pričenjajo zlorabljati potrpljenje javnosti. Besednjak, ki ga uporabljajo v zadnjih interpelacijah, prekasa vse, kar smo zadnja leta brali, in spominja na tisto mračno dobo našega parlamentarnega življenja, ki je privedla do one velike nacionalne nesreče, do ubojev v skupščini. To se pravi droziti široke mase, ki nikdar niso dovolj poučene. To se pravi delati posebno razpoloženje, ne vemo, čemu in ne v čigavo korist. Ali je se kaj drugega, kar bi moglo bolj vzemiriti, kakor je to, ko pel narodnih poslancev napise in podpise iz teške besede: »Vrsta se doba groznih proskripcij, a listu 27 proskribiranih Zagrebčanov čuva od Vag odobreni novi pokret z določnimi narodi za krvavo šentjernejsko noč.« To so teške besede, namenjene g. ministru notranjih del. Ne verujemo in ne moremo verjeti, da bi bile te besede resnične. Ista neumerjenost se kaže iz vsakega stavka te interpelacije o napadu na zagrebškega odvetnika g. dr. Budaka. »Po deželi hodi smrt« — piše v interpelaciji bivši minister te države g. dr. Nikola Nikič. Naši zunanji sovražniki se bodo izredno razveselili, ker so sedaj dobili še en »informacijski vir«. Dosej je to bil »Grič«, poslej pa tudi eden bivših ministrov. Interpelantom ni bilo za resnico, ampak samo za to, da vznemirijo mase. Čudno in nedopustno lažanstvo! Cim prej je to, ko pel narodnih poslancev napise in podpise iz teške besede: »Vrsta se doba groznih proskripcij, a listu 27 proskribiranih Zagrebčanov čuva od Vag odobreni novi pokret z določnimi narodi za krvavo šentjernejsko noč.« To so teške besede, namenjene g. ministru notranjih del. Ne verujemo in ne moremo verjeti, da bi bile te besede resnične. Ista neumerjenost se kaže iz vsakega stavka te interpelacije o napadu na zagrebškega odvetnika g. dr. Budaka. »Po deželi hodi smrt« — piše v interpelaciji bivši minister te države g. dr. Nikola Nikič. Naši zunanji sovražniki se bodo izredno razveselili, ker so sedaj dobili še en »informacijski vir«. Dosej je to bil »Grič«, poslej pa tudi eden bivših ministrov. Interpelantom ni bilo za resnico, ampak samo za to, da vznemirijo mase. Čudno in nedopustno lažanstvo! Cim prej je to, ko pel narodnih poslancev napise in podpise iz teške besede: »Vrsta se doba groznih proskripcij, a listu 27 proskribiranih Zagrebčanov čuva od Vag odobreni novi pokret z določnimi narodi za krvavo šentjernejsko noč.« To so teške besede, namenjene g. ministru notranjih del. Ne verujemo in ne moremo verjeti, da bi bile te besede resnične. Ista neumerjenost se kaže iz vsakega stavka te interpelacije o napadu na zagrebškega odvetnika g. dr. Budaka. »Po deželi hodi smrt« — piše v interpelaciji bivši minister te države g. dr. Nikola Nikič. Naši zunanji sovražniki se bodo izredno razveselili, ker so sedaj dobili še en »informacijski vir«. Dosej je to bil »Grič«, poslej pa tudi eden bivših ministrov. Interpelantom ni bilo za resnico, ampak samo za to, da vznemirijo mase. Čudno in nedopustno lažanstvo! Cim prej je to, ko pel narodnih poslancev napise in podpise iz teške besede: »Vrsta se doba groznih proskripcij, a listu 27 proskribiranih Zagrebčanov čuva od Vag odobreni novi pokret z določnimi narodi za krvavo šentjernejsko noč.« To so teške besede, namenjene g. ministru notranjih del. Ne verujemo in ne moremo verjeti, da bi bile te besede resnične. Ista neumerjenost se kaže iz vsakega stavka te interpelacije o napadu na zagrebškega odvetnika g. dr. Budaka. »Po deželi hodi smrt« — piše v interpelaciji bivši minister te države g. dr. Nikola Nikič. Naši zunanji sovražniki se bodo izredno razveselili, ker so sedaj dobili še en »informacijski vir«. Dosej je to bil »Grič«, poslej pa tudi eden bivših ministrov. Interpelantom ni bilo za resnico, ampak samo za to, da vznemirijo mase. Čudno in nedopustno lažanstvo! Cim prej je to, ko pel narodnih poslancev napise in podpise iz teške besede: »Vrsta se doba groznih proskripcij, a listu 27 proskribiranih Zagrebčanov čuva od Vag odobreni novi pokret z določnimi narodi za krvavo šentjernejsko noč.« To so teške besede, namenjene g. ministru notranjih del. Ne verujemo in ne moremo verjeti, da bi bile te besede resnične. Ista neumerjenost se kaže iz vsakega stavka te interpelacije o napadu na zagrebškega odvetnika g. dr. Budaka. »Po deželi hodi smrt« — piše v interpelaciji bivši minister te države g. dr. Nikola Nikič. Naši zunanji sovražniki se bodo izredno razveselili, ker so sedaj dobili še en »informacijski vir«. Dosej je to bil »Grič«, poslej pa tudi eden bivših ministrov. Interpelantom ni bilo za resnico, ampak samo za to, da vznemirijo mase. Čudno in nedopustno lažanstvo! Cim prej je to, ko pel narodnih poslancev napise in podpise iz teške besede: »Vrsta se doba groznih proskripcij, a listu 27 proskribiranih Zagrebčanov čuva od Vag odobreni novi pokret z določnimi narodi za krvavo šentjernejsko noč.« To so teške besede, namenjene g. ministru notranjih del. Ne verujemo in ne moremo verjeti, da bi bile te besede resnične. Ista neumerjenost se kaže iz vsakega stavka te interpelacije o napadu na zagrebškega odvetnika g. dr. Budaka. »Po deželi hodi smrt« — piše v interpelaciji bivši minister te države g. dr. Nikola Nikič. Naši zunanji sovražniki se bodo izredno razveselili, ker so sedaj dobili še en »informacijski vir«. Dosej je to bil »Grič«, poslej pa tudi eden bivših ministrov. Interpelantom ni bilo za resnico, ampak samo za to, da vznemirijo mase. Čudno in nedopustno lažanstvo! Cim prej je to, ko pel narodnih poslancev napise in podpise iz teške besede: »Vrsta se doba groznih proskripcij, a listu 27 proskribiranih Zagrebčanov čuva od Vag odobreni novi pokret z določnimi narodi za krvavo šentjernejsko noč.« To so teške besede, namenjene g. ministru notranjih del. Ne verujemo in ne moremo verjeti, da bi bile te besede resnične. Ista neumerjenost se kaže iz vsakega stavka te interpelacije o napadu na zagrebškega odvetnika g. dr. Budaka. »Po deželi hodi smrt« — piše v interpelaciji bivši minister te države g. dr. Nikola Nikič. Naši zunanji sovražniki se bodo izredno razveselili, ker so sedaj dobili še en »informacijski vir«. Dosej je to bil »Grič«, poslej pa tudi eden bivših ministrov. Interpelantom ni bilo za resnico, ampak samo za to, da vznemirijo mase. Čudno in nedopustno lažanstvo! Cim prej je to, ko pel narodnih poslancev napise in podpise iz teške besede: »Vrsta se doba groznih proskripcij, a listu 27 proskribiranih Zagrebčanov čuva od Vag odobreni novi pokret z določnimi narodi za krvavo šentjernejsko noč.« To so teške besede, namenjene g. ministru notranjih del. Ne verujemo in ne moremo verjeti, da bi bile te besede resnične. Ista neumerjenost se kaže iz vsakega stavka te interpelacije o napadu na zagrebškega odvetnika g. dr. Budaka. »Po deželi hodi smrt« — piše v interpelaciji bivši minister te države g. dr. Nikola Nikič. Naši zunanji sovražniki se bodo izredno razveselili, ker so sedaj dobili še en »informacijski vir«. Dosej je to bil »Grič«, poslej pa tudi eden bivših ministrov. Interpelantom ni bilo za resnico, ampak samo za to, da vznemirijo mase. Čudno in nedopustno lažanstvo! Cim prej je to, ko pel narodnih poslancev napise in podpise iz teške besede: »Vrsta se doba groznih proskripcij, a listu 27 proskribiranih Zagrebčanov čuva od Vag odobreni novi pokret z določnimi narodi za krvavo šentjernejsko noč.« To so teške besede, namenjene g. ministru notranjih del. Ne verujemo in ne moremo verjeti, da bi bile te besede resnične. Ista neumerjenost se kaže iz vsakega stavka te interpelacije o napadu na zagrebškega odvetnika g. dr. Budaka. »Po deželi hodi smrt« — piše v interpelaciji bivši minister te države g. dr. Nikola Nikič. Naši zunanji sovražniki se bodo izredno razveselili, ker so sedaj dobili še en »informacijski vir«. Dosej je to bil »Grič«, poslej pa tudi eden bivših ministrov. Interpelantom ni bilo za resnico, ampak samo za to, da vznemirijo mase. Čudno in nedopustno lažanstvo! Cim prej je to, ko pel narodnih poslancev napise in podpise iz teške besede: »Vrsta se doba groznih proskripcij, a listu 27 proskribiranih Zagrebčanov čuva od Vag odobreni novi pokret z določnimi narodi za krvavo šentjernejsko noč.« To so teške besede, namenjene g. ministru notranjih del. Ne verujemo in ne moremo verjeti, da bi bile te besede resnične. Ista neumerjenost se kaže iz vsakega stavka te interpelacije o napadu na zagrebškega odvetnika g. dr. Budaka. »Po deželi hodi smrt« — piše v interpelaciji bivši minister te države g. dr. Nikola Nikič. Naši zunanji sovražniki se bodo izredno razveselili, ker so sedaj dobili še en »informacijski vir«. Dosej je to bil »Grič«, poslej pa tudi eden bivših ministrov. Interpelantom ni bilo za resnico, ampak samo za to, da vznemirijo mase. Čudno in nedopustno lažanstvo! Cim prej je to, ko pel narodnih poslancev napise in podpise iz teške besede: »Vrsta se doba groznih proskripcij, a listu 27 proskribiranih Zagrebčanov čuva od Vag odobreni novi pokret z določnimi narodi za krvavo šentjernejsko noč.« To so teške besede, namenjene g. ministru notranjih del. Ne verujemo in ne moremo verjeti, da bi bile te besede resnične. Ista neumerjenost se kaže iz vsakega stavka te interpelacije o napadu na zagrebškega odvetnika g. dr. Budaka. »Po deželi hodi smrt« — piše v interpelaciji bivši minister te države g. dr. Nikola Nikič. Naši zunanji sovražniki se bodo izredno razveselili, ker so sedaj dobili še en »informacijski vir«. Dosej je to bil »Grič«, poslej pa tudi eden bivših ministrov. Interpelantom ni bilo za resnico, ampak samo za to, da vznemirijo mase. Čudno in nedopustno lažanstvo! Cim prej je to, ko pel narodnih poslancev napise in podpise iz teške besede: »Vrsta se doba groznih proskripcij, a listu 27 proskribiranih Zagrebčanov čuva od Vag odobreni novi pokret z določnimi narodi za krvavo šentjernejsko noč.« To so teške besede, namenjene g. ministru notranjih del. Ne verujemo in ne moremo verjeti, da bi bile te besede resnične. Ista neumerjenost se kaže iz vsakega stavka te interpelacije o napadu na zagrebškega odvetnika g. dr. Budaka. »Po deželi hodi smrt« — piše v interpelaciji bivši minister te države g. dr. Nikola Nikič. Naši zunanji sovražniki se bodo izredno razveselili, ker so sedaj dobili še en »informacijski vir«. Dosej je to bil »Grič«, poslej pa tudi eden bivših ministrov. Interpelantom ni bilo za resnico, ampak samo za to, da vznemirijo mase. Čudno in nedopustno lažanstvo! Cim prej je to, ko pel narodnih poslancev napise in podpise iz teške besede: »Vrsta se doba groznih proskripcij, a listu 27 proskribiranih Zagrebčanov čuva od Vag odobreni novi pokret z določnimi narodi za krvavo šentjernejsko noč.« To so teške besede, namenjene g. ministru notranjih del. Ne verujemo in ne moremo verjeti, da bi bile te besede resnične. Ista neumerjenost se kaže iz vsakega stavka te interpelacije o napadu na zagrebškega odvetnika g. dr. Budaka. »Po deželi hodi smrt« — piše v interpelaciji bivši minister te države g. dr. Nikola Nikič. Naši zunanji sovražniki se bodo izredno razveselili, ker so sedaj dobili še en »informacijski vir«. Dosej je to bil »Grič«, poslej pa tudi eden bivših ministrov. Interpelantom ni bilo za resnico, ampak samo za to, da vznemirijo mase. Čudno in nedopustno lažanstvo! Cim prej je to, ko pel narodnih poslancev napise in podpise iz teške besede: »Vrsta se doba groznih proskripcij, a listu 27 proskribiranih Zagrebčanov čuva od Vag odobreni novi pokret z določnimi narodi za krvavo šentjernejsko noč.« To so teške besede, namenjene g. ministru notranjih del. Ne verujemo in ne moremo verjeti, da bi bile te besede resnične. Ista neumerjenost se kaže iz vsakega stavka te interpelacije o napadu na zagrebškega odvetnika g. dr. Budaka. »Po deželi hodi smrt« — piše v interpelaciji bivši minister te države g. dr. Nikola Nikič. Naši zunanji sovražniki se bodo izredno razveselili, ker so sedaj dobili še en »informacijski vir«. Dosej je to bil »Grič«, poslej pa tudi eden bivših ministrov. Interpelantom ni bilo za resnico, ampak samo za to, da vznemirijo mase. Čudno in nedopustno lažanstvo! Cim prej je to, ko pel narodnih poslancev napise in podpise iz teške besede: »Vrsta se doba groznih proskripcij, a listu 27 proskribiranih Zagrebčanov čuva od Vag odobreni novi pokret z določnimi narodi za krvavo šentjernejsko noč.« To so teške besede, namenjene g. ministru notranjih del. Ne verujemo in ne moremo verjeti, da bi bile te besede resnične. Ista neumerjenost se kaže iz vsakega stavka te interpelacije o napadu na zagrebškega odvetnika g. dr. Budaka. »Po deželi hodi smrt« — piše v interpelaciji bivši minister te države g. dr. Nikola Nikič. Naši zunanji sovražniki se bodo izredno razveselili, ker so sedaj dobili še en »informacijski vir«. Dosej je to bil »Grič«, poslej pa tudi eden bivših ministrov. Interpelantom ni bilo za resnico, ampak samo za to, da vznemirijo mase. Čudno in nedopustno lažanstvo! Cim prej je to, ko pel narodnih poslancev napise in podpise iz teške besede: »Vrsta se doba groznih proskripcij, a listu 27 proskribiranih Zagrebčanov čuva od Vag odobreni novi pokret z določnimi narodi za krvavo šentjernejsko noč.« To so teške besede, namenjene g. ministru notranjih del. Ne verujemo in ne moremo verjeti, da bi bile te besede resnične. Ista neumerjenost se kaže iz vsakega stavka te interpelacije o napadu na zagrebškega odvetnika g. dr. Budaka. »Po deželi hodi smrt« — piše v interpelaciji bivši minister te države g. dr. Nikola Nikič. Naši zunanji sovražniki se bodo izredno razveselili, ker so sedaj dobili še en »informacijski vir«. Dosej je to bil »Grič«, poslej pa tudi eden bivših ministrov. Interpelantom ni bilo za resnico, ampak samo za to, da vznemirijo mase. Čudno in nedopustno lažanstvo! Cim prej je to, ko pel narodnih poslancev napise in podpise iz teške besede: »Vrsta se doba groznih proskripcij, a listu 27 proskribiranih Zagrebčanov čuva od Vag odobreni novi pokret z določnimi narodi za krvavo šentjernejsko noč.« To so teške besede, namenjene g. ministru notranjih del. Ne verujemo in ne moremo verjeti, da bi bile te besede resnične. Ista neumerjenost se kaže iz vsakega stavka te interpelacije o napadu na zagrebškega odvetnika g. dr. Budaka. »Po deželi hodi smrt« — piše v interpelaciji bivši minister te države g. dr. Nikola Nikič. Naši zunanji sovražniki se bodo izredno razveselili, ker so sedaj dobili še en »informacijski vir«. Dosej je to bil »Grič«, poslej pa tudi eden bivših ministrov. Interpelantom ni bilo za resnico, ampak samo za to, da vznemirijo mase. Čudno in nedopustno lažanstvo! Cim prej je to, ko pel narodnih poslancev napise in podpise iz teške besede: »Vrsta se doba groznih proskripcij, a listu 27 proskribiranih Zagrebčanov čuva od Vag odobreni novi pokret z določnimi narodi za krvavo šentjernejsko noč.« To so teške besede, namenjene g. ministru notranjih del. Ne verujemo in ne moremo verjeti, da bi bile te besede resnične. Ista neumerjenost se kaže iz vsakega stavka te interpelacije o napadu na zagrebškega odvetnika g. dr. Budaka. »Po deželi hodi smrt« — piše v interpelaciji bivši minister te države g. dr. Nikola Nikič. Naši zunanji sovražniki se bodo izredno razveselili, ker so sedaj dobili še en »informacijski vir«. Dosej je to bil »Grič«, poslej pa tudi eden bivših ministrov. Interpelantom ni bilo za resnico, ampak samo za to, da vznemirijo mase. Čudno in nedopustno lažanstvo! Cim prej je to, ko pel narodnih poslancev napise in podpise iz teške besede: »Vrsta se doba groznih proskripcij, a listu 27 proskribiranih Zagrebčanov čuva od Vag odobreni novi pokret z določnimi narodi za krvavo šentjernejsko noč.« To so teške besede, namenjene g. ministru notranjih del. Ne verujemo in ne moremo verjeti, da bi bile te besede resnične. Ista neumerjenost se kaže iz vsakega stavka te interpelacije o napadu na zagrebškega odvetnika g. dr. Budaka. »Po deželi hodi smrt« — piše v interpelaciji bivši minister te države g. dr. Nikola Nikič. Naši zunanji sovražniki se bodo izredno razveselili, ker so sedaj dobili še en »informacijski vir«. Dosej je to bil »Grič«, poslej pa tudi eden bivših ministrov. Interpelantom ni bilo za resnico, ampak samo za to, da vznemirijo mase. Čudno in nedopustno lažanstvo! Cim prej je to, ko pel narodnih poslancev napise in podpise iz teške besede: »Vrsta se doba groznih proskripcij, a listu 27 proskribiranih Zagrebčanov čuva od Vag odobreni novi pokret z določnimi narodi za krvavo šentjernejsko noč.« To so teške besede, namenjene g. ministru notranjih del. Ne verujemo in ne moremo verjeti, da bi bile te besede resnične. Ista neumerjenost se kaže iz vsakega stavka te interpelacije o napadu na zagrebškega odvetnika g. dr. Budaka. »Po deželi hodi smrt« — piše v interpelaciji bivši minister te države g. dr. Nikola Nikič. Naši zunanji sovražniki se bodo izredno razveselili, ker so sedaj dobili še en »informacijski vir«. Dosej je to bil »Grič«, poslej pa tudi eden bivših ministrov. Interpelantom ni bilo za resnico, ampak samo za to, da vznemirijo mase. Čudno in nedopustno lažanstvo! Cim prej je to, ko pel narodnih poslancev napise in podpise iz teške besede: »Vrsta se doba groznih proskripcij, a listu 27 proskribiranih Zagrebčanov čuva od Vag odobreni novi pokret z določnimi narodi za krvavo šentjernejsko noč.« To so teške besede, namenjene g. ministru notranjih del. Ne verujemo in ne moremo verjeti, da bi bile te besede resnične. Ista neumerjenost se kaže iz vsakega stavka te interpelacije o napadu na zagrebškega odvetnika g. dr. Budaka. »Po deželi hodi smrt« — piše v interpelaciji bivši minister te države g. dr. Nikola Nikič. Naši zunanji sovražniki se bodo izredno razveselili, ker so sedaj dobili še en »informacijski vir«. Dosej je to bil »Grič«, poslej pa tudi eden bivših ministrov. Interpelantom ni bilo za resnico, ampak samo za to, da vznemirijo mase. Čudno in nedopustno lažanstvo! Cim prej je to, ko pel narodnih poslancev napise in podpise iz teške besede: »Vrsta se doba groznih proskripcij, a listu 27 proskribiranih Zagrebčanov čuva od Vag odobreni novi pokret z določnimi narodi za krvavo šentjernejsko noč.« To so teške besede, namenjene g. ministru notranjih del. Ne verujemo in ne moremo verjeti, da bi bile te besede resnične. Ista neumerjenost se kaže iz vsakega stavka te interpelacije o napadu na zagrebškega odvetnika g. dr. Budaka. »Po deželi hodi smrt« — piše v interpelaciji bivši minister te države g. dr. Nikola Nikič. Naši zunanji sovražniki se bodo izredno razveselili, ker so sedaj dobili še en »informacijski vir«. Dosej je to bil »

Milionska poneverba pred sodniki

Razprava proti bančnima uradnikoma Gajšku Franu in Vranu Adolfu, ki sta na škodo podružnice Ljublj. kreditne banke v Kranju poneverila 1,117.000 Din

Ljubljana, 14. junija.

Mali kazenski senat, ki so ga tvorili s. o. s. g. Ivan Kralj kot predsednik ter kot sodniki dr. Ernest Kobe in Javoršek, je danes obravnaval kazenski proces proti bivšima bančnima uradnikoma in sicer: 27 letnemu, oženemu Franu Gajšku, doma iz Kalobja pri Celju, in 31 letnemu samskemu Adolfu Vranu, rodom iz Kazelji pri Tomaju na Krasu.

Razprava se nanaša na razne nepoštenne manipulacije, ki sta jih ali skupno in dogovorno oba ali pa Gajšek sam izvrševala dolgo vrsto let, namreč od septembra 1924 do približno 24. junija 1931, na škodo podružnice Ljubljanske kreditne banke v Kranju. Državni tožilec ju je obtožil prestopkov in zločinov prevare ter napravljanja lažnih listin, oziroma sestavljanja napačnih bilanc.

Državno tožilstvo je zastopal dr. Fellacher, branila sta bila: dr. Stanko Tomlinšek za prvega obtoženca in dr. Cepuder za drugega, za oškodovano banko pa odvetnik dr. F. Kobal.

Za razpravo vlada v Kranju splošno zanimanje in so prišli zato že takoj ob začetku razprave nekateri Kranjčani v razpravno dvorano št. 79. Da niso prišli obtožencema takoj na sled pri njih malverzacijah, so bili pač razni vzroki, ki jih tu ni treba podrobneje navedeti, izkoristila sta na premeten način svoje vodilne položaje v podružnici.

Iz obtožnice

Po običajnih formalnostih je začel državni tožilec čitati 84 s strojem tipkanih strani obsegaajočo obtožnico, ki sta s obtoženco mirno in pazljivo poslušala. Iz obtožnice, ki analizira v vseh detaljih manipulacije obtožencev, posnemamo glavne in bistvene podatke, ki so značilni za bančno poslovanje obeh obdolžencev.

Manipulacije s provizijami in mešetarino

Fran Gajšek je bil sprva pošten in je vodil službo v redu. Maja 1924 je bil od centrale v Ljubljani premeščen Adolf Vran v Kranj. Prvi je vodil likvidaturo, to je posle dnevnega knjigovodstva, Vran pa blagajno. Drugi obdolženec, Adolf Vran, ki je bil v centrali v Ljubljani spekuliral, je že prvi mesec nagovarjal Gajška, da bi se okoristila z nepravilnimi manipulacijami. Bilo je nekoč leta 1924 ob zaključku likvidacijskih pol, ko sta obdolženca ugotovila precejšen dobiček banke ter je Vran Gajška povpraševal, kako bi se dalo del dobička prisvojiti. Obdolženca sta se sporazumela in začela vršiti manipulacije. Prve manipulacije sta izvršila z mešetarino in provizijami. Vse postavke, ki se tičejo izgube in dobička, se namreč najprej zberejo na tako zvanem borderoju, iz katerega se potem prenesejo v likvidacijske pole in iz teh izkajžijo na račun izgube ali dobička banke. Pri teh borderojih sta deloma zmanjšala z napačno adejico posamezne postavke mešetarine, provizije, obresti in poštne, ali pa posamezne postavke v borderoju sploh nista vnesla, včasih pa tudi povečala postavke na izgubo, v nekaterih slučajih je bil sicer bordero pravilen in se je iz istega tudi v redu prenesele vse postavke v likvidacijske pole, iz teh pa se je izkajžilo na račun izgube in dobička manjše zneske. Na ta način sta izvršila od 15. septembra do 14. oktobra 86 malverzacij v skupnem znesku 54.899 Din. Najvišji znesek sta si prilastila leta 1925, namreč 26.761 Din.

Obresti dolžnikov

Drug način malverzacij sta našla v odtegotovanju obresti dolžnikom ob trimestralnih zaključkih kranjske podružnice. Menda v juniju 1927 je Vran opozoril Gajška na to, da bi se moglo dala doseči kakor korist tudi pri računih obresti ob priliki seštave polletne bilance. Gajšek mu je na to pripomnil, da je to težko izvedljivo. Pozneje pa je Gajšek stvar premislil in je prišel do tega, da se odtegotovanje obresti lahko vrši pri trimestralnih bilancah, v katerih slučajih ni bilo treba podružnici pošiljati izkazov dolžnikom. Za poskušnjo sta nato izvršila malverzacijo te vrste ob zaključku trimesečne bilance 30. septembra 1927 in si pridržala od dolžnikom zaračunanih obresti znesek 5000 Din, ki ga nista vključila na dobiček banke, temveč sta jih dvignila iz blagajne, in sicer šele po enem ali dveh mesecih po zaključeni bilanci. Manipulirala sta tako, da sta na dan dviga vključila znesek 5000 Din v blagajniške pole in v štrco na ime enega ali več komitentov. Datum dviga iz blagajne kakor tudi fingiranih imen komitentov danes ni mogoče točno ugotoviti. Te vrste malverzacije so bile močne le s skupnim sodelovanjem obeh. Tudi dobiček iz teh manipulacij sta si delila na polovico. Na sličen način sta si prilastila 29. aprila 1929 znesek 10.000 D., 28. oktobra znesek 15.000 Din, 9. maja 1930 znesek 15.000 Din in koncem oktobra 1930 znesek 2000 D., torej skupaj 47.000 Din.

Tudi provizije od izdanih uverenj

Sicer v malenkostnih zneskih 40 do 75 Din so jima prav prišle. Dobitke banke sta Vran in Gajšek namreč v letih 1927 do 1931 zmanjševala tudi na ta način, da sta si sporazumno pridrževala od strank prejete pristojbine za izdajo uverenj, kakršna so bila predpisana od finančnega ministrstva za izvoz blaga v inozemstvo. Strankam se je v tem primeru zaračunala provizija 1 pro mile, kolikovina 25 Din in na stroških 7—10 Din. Pri tem se je pisalo in duplo, od tega je en izvod dobila stranka, drugi izvod pa je šel na blagajno ter je blagajna od stranke sprejemala pristojbino. Kopijo spisa pa je nato blagajničar určil, nakar sta si pristojbino delila na polovico. Podružnica je pričela sestavljati uverenja že leta 1923, vendar je podan prvi slučaj poneverbe teh pristojbin šele 9. januarja 1929, kolikor se je to moglo ugotoviti. Od tega časa do 26. junija 1931 sta obdolženca izvršila vsega skupaj 102 poneverbi za skupno vsoto 8385 Din.

Malverzacije na škodo tvrdke Ivan Savnik

Državni tožilec dalje obtožuje, da sta Fran Gajšek in Adolf Vran potem napačne seštevanja iz-

vrševala malverzacije pri mnogih od Ivana Savnika podružnici danih nalogih za nakup in nakazilo deviz, namenjenih Savnikovim inozemskim upnikom. Savniku pa sta v obračunih zaračunavala večje iznose, kakor so se glasili njegovi nalogi. Obtožbeni tenor navaja, da sta obtoženca z napačnim seštevanjem oškodovala tvrdko Ivan Savnik v času od septembra 1923 do 30. avgusta 1928 za skupni znesek 179.074 Din.

Tvrdka Ivan Savnik je bila namreč v poslovnih zvezah s podružnico Ljubljanske kreditne banke od 1924 naprej. Imela je pri njej ves čas odprti kredit. Podružnica je imela tvrdki nakupovati zlasti mnogo deviz za plačilo faktur inozemskih dobaviteljev. Tvrdka je zato dajala podružnici nalog za izvršitev potrebnih čekov v tuji valuti ter je do leta 1925 te svoje naloge tudi adirala. Od tega leta naprej originalni nalogi tvrdke niso bili več adirani in prekontrolirani, ker je Ivan Savnik zaupal bančnemu osebj, da je pošteno, natančno in vestno. Naloge sta seštevila obdolženca po posameznih vrstah tuje veljave in sta tudi izstavljala zadavne čeke. Obdolženca sta manipulirala na škodo tvrdke na ta način, da sta pri adiciji nalogov namenoma delala napake ter Ivana Savnika obremenjevala za protivrednost z večjim zneskom v tuji valuti, kakor bi to pravilno znašala vsota po njegovih zadevnih dispozicijah. Diferenca je znašala večkrat v okroglih zneskih po 300, 400 in 500 švic. frankov ali druge valute v škodo Ivana Savnika, ki je bil zaradi te namerne pogrešne adicije od obdolžencev obremenjen za toliko večjo protivrednost v svojem dinarskem računu pri banki. Na ta način preostalo večje dobroimetje v tuji veljavi sta obdolženca porabila v svojo korist s tem, da sta za te difference izstavljala pozneje čeke na prinosca, ki sta jih potem po tretjih osebah vnovčevala pri drugih bančnih zavodih v Ljubljani.

Dolg se ni nikoli zmanjšal

Ivan Savnik, ki je imel v poslovanje bančnega oseba popolno zaupanje, ni točneje kontroliral bančnih izvlečkov, ki jih je dobival vsaki šest mesecev, niti ne obračunov deviz, ki jih je dobival za vsako nakazilo posebej — zato je manipulacija obdolžencev ostala tako dolgo prikrita. Obdolženca v obračunu tudi nista Ivana Savniku dajala potrdil za vsako posamezno valuto, temveč sta za vse v eni valuti vključene zneske navedla skupno vsoto, s čimer je bilo Ivanu Savniku brez točneje kontrole izključeno ugotoviti pravo škodo. Šele leta 1928 je Ivan Savnik začel sumiti, da pri njegovem kontokorentu ne more biti vse v redu, ker se ni nikoli zmanjšal njegov dolg pri banki.

Savnik pride na sled

Ker je Ivan Savnik avgusta ali septembra 1928 odkril manipulacije obdolžencev in jima zagrozil z ovadbo, ga je obdolženec Vran ponovno obiskal in preprosil, da zadeve ne ovadi. Obdolženca Gajšek in Vran sta se obvezala, da mu povrnta škodo v znesku 240.000 Din.

V kritje Savnikove škode pa sta se obdolženca domenila, da vzameta iz Pošne hranilnice v Ljubljani znesek 100.000 Din tako, da sta 11. oktobra 1928 izstavila blagajniški ček št. 8-VI za 100.000 Din na Pošni hranilnici, ki ga je potem Vran sam osebno izročil svojemu bratu Antonu Vranu. Ta ga je 12. oktobra 1928 res vnovčil pri Pošni hranilnici. Gotovino je brat prinesel obdolženca Vranu v Kranj in jo je ta 13. oktobra 1928 osebno izročil Ivanu Savniku. Ostali znesek 140.000 Din sta obdolženca pozneje poslala po pošni položnici, na kateri je bil kot odpošiljatelj označen »Franz Šiling«. K poravnavi škode pri Savniku je Gajšek prispeval 160.000 Din, Vran pa 80.000 Din. Ivan Savnik sam zaznava škodo z zneskom 288.908,45 Din, ki sta mu jo obdolženca povzročila s svojimi manipulacijami.

Poleg prevare za 100.000 Din, ki je zgoraj omenjena, pa je Fran Gajšek sam banko pri Pošni hranilnici prevaril za 100.000 Din. Teh 100.000 Din pa sta pozneje Vran in Gajšek v dveh obrokih po 50.000 Din vrnila.

Manipulacije s čeki

Obtoženec Fran Gajšek pa se je še sam spustil v specialne manipulacije s čeki, ki so trajale od 4. februarja do 20. junija 1931. Razni komitenti podružnice, tako Alojzij Cvenkelj, Ivan Rozman, tvrdka I. Pangeršič in brat, Luigi T. Ivan, Josip Štular in drugi so obtoženca izročali razne čeke v svrhu vnovčenja. Prejel je 17 čekov, ki jih je pa zase pridržil in jih pozneje vnovčil ali pri Prvi hrvaški štedion v Ljubljani ali pri Kreditnem zavodu po svojih zaupnikih. Banko je tako oškodoval za Din 780.882,50.

Hranilne vloge

Fran Gajšek je od 8. julija 1929 do 24. avgusta 1931 — ta dan je bila zadnja manipulacija Gajškova, ker nato so prišli na sled — tudi sprejemal od raznih strank zneske kot hranilne vloge. Sam je v preiskavi priznal, da je v 17 slučajih pridržal izročene mu vloge v skupnem znesku 83.900 Din. Med vlagatelji, ki jim je Gajšek pridržel večje zneske, so bili: Drago Repič, Fran Sajovic, Janko Bidovec, Josip Jenko, Lovro Tomazin, društvo »Zarja« in drugi. Banka jim je povrnila vloge. Gajšek je manipuliral prav na enostaven način. Pravilno vpisal strankam vloge v hranilne knjižice in v glavno knjigo hranilnih vlog pri podružnici, ni pa posameznih vlog vključil v dnevno vložno knjigo in blagajniško štrco. Manipulacije s čeki in vlogami je Fran Gajšek izvrševal v odsotnosti in brez vednosti drugega obtoženca.

Neporavnana škoda nad 1,117.000 Din

Obtožnica naposled kratko rekapitulira celokupno škodo, ki sta jo napravila ali oba obtožena ali Fran Gajšek sam banki in njenim strankam.

Fran Gajšek in Adolf Vran sta banko in stranke oškodovala: 1. na mešetarini, provizijah in poštini 54.899,35 Din, 2. na obrestih dolžnikov 47.000 Din, 3. na provizijah od izdanih uverenj 8385 Din,

4. odtegljaj pri Pošni hranilnici 100.000 Din, 5. v slučaju Matije Kokalja 1058 Din, 6. Ivanu Savniku povzročena škoda 20.000 Din in 7. manipulacije na škodo tvrdke Ivan Savnik 165.558 Din, torej oba skupaj 396.901,35 Din.

Gajšek sam pa si je prilastil: 1. z malverzacijami s čeki 780.882,50 Din, 2. z odtegljajem pri Pošni hranilnici 100.000 Din, 3. s poneverbo hranilnih vlog 83.600 Din in 4. z manipulacijami na lastno knjižico 41.550 Din, torej skupaj 1.006.032 Din 50 par.

Celotna škoda je bila banki in strankam povzročena v znesku 1.402.932,85 Din. Obtoženca pa sta poravnala vso škodo in prigolufani znesek Ivanu Savniku z obrestmi in stroški vred, ko sta mu plačala 240.000 Din in podružnici sta vrnila odtegljaj pri Pošni hranilnici 100.000 Din, tako da znaša še neporavnana škoda: a) v slučaju obeh obtožencev 111.342,50 Din in b) v Gajškovem slučaju Din 1.006.032,50, torej skupaj še Din 1.117.375,25.

Falsificiranje bilanc

Obtožnica nadalje očita obtožencema, da sta falsificirala tudi polletne bilance podružnice. Bilance je predvsem sestavljal prvi obtoženec. Tako je končna revizija po g. Benčini ugotovila, da je n. pr. bila polletna bilanca do 30. junija 1931 od Gajška napačno sestavljena in je izkazovala dobiček. Aktivna so znesla po Gajškovi bilanci 11.154.285,87 Din, dočim znašajo pravilna aktivna le 9.891.372 Din. Pasiva so po Gajškovi sestavi znesla 11.154.285,87 Din, pravilno pa znašajo 10.842.658,87 Din, tako da so sedaj doglajali primanjkljaj 951.281,87 Din.

Čitanje obtožnice je trajalo vse dopoldne, nar kar je sledilo prav kratko zaslišanje obtožencev.

Obtoženca v glavnem priznavata

Senatni predsednik je najprej pripomnil: »Obtoženca priznavata vse razen par točk, tako 1. točko skupno, drugi obtoženec pa še dve manjši točki. Te točke pa ne bodo merodajne, ker je zadevna stvar zastarana, preteklo je namreč pet let. Najbolje oba storita, če priznata vse tudi sedaj na razpravi. Prvi obtoženec, Fran Gajšek! Ali priznate vse?»

Fran Gajšek prav mirno in glasno: »Vse priznam razen onih 20.000 Din Savnikovih. Če je Savnik položil ta znesek dvakrat, naj prispežeta oba Savnika.«

Predsednik: »Savniku pravita, da imata potrdila za vsako pologo.«

Obtoženec je temu ugovarjal in navajal, da imata pač le potrdilo za 20.000 Din in potem eno za 30.000 Din. »Drugeče pa naj prispežeta!«

Predsednik: »Bilo je toliko zneskov, da ste lahko pozabili.«

Obtoženec: »Ne. Nisem pozabil. Se natanko spominjam.«

Predsednik k drugemu obtožencu: »Vran! Ali priznate?»

Tudi drugi obtoženec je v glavnem priznal malverzacije, ki jih je izvršil. Zanimal pa je, da bi bil pri dveh sicer manjših zneskih sodeloval. Zanimal je zlasti, da bi si bil prilastil 3. avgusta 2000 Din, rekoč: »Šel sem na dopust. Pršel sem v banko samo, da si kupim nekaj šilingov za potovanje. Če bi sodeloval pri malverzaciji, s kakšnim veseljem in občutkom pa bi šel na dopust? Bil bi v vednem strahu, da stvar odkrijejo.« Obtoženec Gajšek pa je vztrajal pri tem, da je sodeloval pri teh 2000 Din.

Kaj pripoveduje Gajšek

Predsednik: »Gajšek, kako sta začela, povejte? Kdaj ste vstopili v službo?»

Obtoženec: »Najprej sem bil pri podružnici v Brežicah. V Kranj sem prišel l. 1922 ali 1923. Star sem bil 18 let. V Brežicah sem se precej učil. V Kranju sem prevzel posle, ki bi jih morali vršiti starejši. Delal sem vse natanko. Glavna krivda za vse pa je bila na dirigentu.«

Obtoženec je nato začel očitati dirigentu stvari, da bi se tako razbremenil. Toda predsednik je pripomnil: »Preveč se je na vase zanesel. Ko so vas začeli črniti, da razmetavate denar in popivate, vas je vzel v zaščito kot svojega sina in označil za najpoštenjega uradnika.« Obtoženec je pripomnil, da je sprva v Kranju živel prav solidno, ni hodil po gostilnah, a pozneje se je iz obupa udal pijači. Očital pa je dalje dirigentu, da si je zaračunaval razne potne stroške za svoje zasebne vožnje. Manipulirati je začel l. 1924, pri obrestih in provizijah. Kratko je tudi pojasnil, kako je bilo pri tvrdki Ivan Savnik. Zapazila sta z Vranom najprej prvo pomoto pri adiciji Savnikovih nalogov za nakup valut. Ta pomota ni bila storjena namenoma. Ko sta videla, da Savnik nič ne reagira, sta potem vse druge adicijske napake delala namenoma. Sprva sta imela ključke od blagajne dirigent in on, pozneje pa on in Vran.

Dr. Fran Kobal: »Zakaj je Savnik zadevo zamolčal?« — Obtož.: »Zato, ker je dobil 240.000 Din. Midva sva molčala. Dejansko znaša škoda pri Savniku 195.000 Din z obrestmi. Dirigent se za stanje v Pošni hranilnici ni zanimal.« — Preds.: »Kam ste dali denar?« — Obtož. hladno: »Vse denar sem zapravil. Mnogokrat sem zapil po 1000 Din.« — Preds.: »Pravijo, da ste za godbo na Bledu dali 2000 Din?« — Obtoženec: »Tako radodaren pa nisem bil.«

Na vprašanje, če tožilca, če ima denar naložen v inozemstvo, je obtoženec Gajšek pripomnil, da ne, pač pa ima njegova tašča v Beljaku hišo. Naposled je obtoženec Gajšek, ki zvrta krivdo na Vrana, da ga je k manipulacijam zapeljal, pripomnil, da je zapravil samo iz živim. Vran je vedno sitnaril zaradi Savnika. Dokler živim, bom živel sem si mislil, zato sem se vozil.« Je nadaljeval, »okrog po svetu, da bi se kam zaletel. Ah, toliko lepega sem videl po svetu!«

Dočim je bil Gajšek deloma resigniran, je bil drugi obtoženec Vran prav poslovno hladnokrvn.

Vran pripoveduje...

V mirnih in izbranih izrazih, mestoma z na smehom je drugi obtoženec opisal svoje manipulacije, izvršene skupaj z Gajškom. S poudarkom je omenil: »Nisem jaz dal glavni impulz za malverzacije. Če bi ga jaz nagovarjal, ga ne bi za tako malenkostne zneske.« Predsednik: »Ali ste imeli v Ljubljani kake spekulacije?« Obtoženec: »Samo eno leta 1921. Takrat sem s svojim kolegom govoril o spekulacijah. Ta mi je dejal: »Če bi imel denar, bi se dalo zaslužiti z avstrijskimi kronami.« Jaz sem sem nekaj prihrankov in sem nakupil za 1 milijon kron. Pri tem sem naredil nekaj dobička. Drugače nisem spekuliral. Svoje prihranke sem naložil kot uradnik zavoda v delnice banke v prepričanju, da bo banka ta posel pohvalila. V Kranju smo govorili o tem, kako bi se lahko spekuliralo z »ratno žeteto« in Blerovim posojilom, če bi bil denar na razpolago. O teh spekulacijah sva govorila tudi z Gajškom. Gajšek pa je rekel, da bi se dalo zaslužiti na drug način, da ima banka preveč dobička. Odvnil sem mu: To niso spekulacije! To so malverzacije in lahko sledi izguba službe, lahko se pride pred sodnijo in je stvar nevarna.«

Obtoženi Vran je zvrčal vso krivdo na Gajška, da ga je on zapeljal. V tem vprašanju se je razvil med obema obtožencema kratek, drugače miren razgovor. Oba pa sta bila solidarna, da sta udrhala po dirigentu.

Ob 12.30 je predsednik prekinil razpravo.

Zasliševanje prič

Na popoldanski razpravi se je ob 15.30 pričelo zasliševanje prič. Prvi je bil zaslišan g. Martin Benčina, ki mu je bila poverjena glavna revizija kranjske podružnice, ko so oktobra lani prišli na dan vse manipulacije. Pojasnjeval je v daljšem ekspoziju zlasti spornih Savnikovih 20.000 Din, pojasnil je v glavnih obrih kontrolni in revizijski sistem pri bankah. Zastopnik banke: »Ali je bilo Gajškovo postopanje rafinirano?« Priča: »Bilo je primitivno, odtegotovanje provizij n. pr. je bilo tako enostavno, da bi jih lahko dnevno reviziral vsak absoluten trgovski šole. Za leta nazaj je to naknadno zelo težko ugotoviti. Gajšek je pri reviziji pomagal in vse priznal. Pri Vranu pa je bilo tako, da je priznal le, ko smo ga pritisnili v kot. Končna neporavnana škoda znaša 1,117.170 dinarjev.«

Priča Ivan Savnik in Viktorija Savnik sta v glavnem izpovedali o spornih 20.000 Din. Gospa je sigurna, da je bil ta znesek dvakrat položen, toda enkrat potrjen. Priča Albin Stelč, prokurist, je pregledoval Savnikov conto, diferenca je znesla 165.000 Din brez obresti. Gajšek je prvi priznal. Dirigent L. Bavdek je v daljši izpovedbi opisal notranje poslovanje podružnice. Imel je 3 uradnike, nobenega knjigovodje. Gajšek je imel nazadnje 2800 Din mesečne plače, Vran 2500 Din. Gajšek in Vran sta bila od zavoda opolnomočena, da sta lahko sama podpisovala čeke in pisma. Malverzacije so bile izvršene izredno rafinirano. Zaključil je: »Mesto, da bi me podpirala, sta me varala. Ko sem se vrnil lani z dopusta, so mi ljudje povedali, kako je Gajšek razpil denar na Jesenicah in Bledu, v Beljaku in Franzensfeste.«

Veselo življenje

Priča šofer Leon Kastelic: »Bil sem šofer v Kranju. Gajška sem vozil od l. 1927 naprej, največkrat na Jesenice, na Bled, v Zirovnico in Ljubljano. Dobro smo živeli in pil. Vozil sem ga tudi v Pariz. Vožnja je trajala 14 dni, čez Švico v Pariz, od tam v Nemčijo in čez Avstrijo domov. Imel sem pri njem plače 2500 Din.«

Predsednik: »Torej skoro več, kakor je imel on plače!«

Priča je nadaljeval: »Gajšek je lani spomladi kupil avtomobil za 106.000 Din in sem stopil pri njem maja v službo. Vsak mesec en- ali dvakrat sem bil poslan v Ljubljano s pismom h Kreditnemu zavodu, kjer sem prejel od 5000 do 10.000 Din in še več.« Državni tožilec: »Ali niste nič sumili?« Priča: »Nisem hodil toliko v šole, da bi se na to spoznal!«

Bajka o Gajškovem bogastvu.

Predsednik je nato začel čitati razne protokole iz preiskave. Mnogi Kranjčani, tako odvetnik dr. Beno Sabothy, so lani jeseni začeli dvomiti v bogastvo Frana Gajška. Širilo so se sprva govorice, da je Gajšek bogat in da ima zelo bogatega strica. Vsa kranjska javnost pa se je čudila, da Gajšek tako razmetava, dočim drugi bančni uradniki zelo skromno živijo. Na govorice o velikem Gajškovem bogastvu je bila opozorjena tudi kranjska žandarmerija, ki je začela nadzorovati Frana Gajška in dognala, da je vse skupaj gola bajka. Na Jesenicah je Gajšek plačeval za pijačo, tekel je šampanjec in buteljke so frčale. Kak večer je zapravil do 1000 Din na cehi.

Prečitane so bile nato mnoge izpovedbe prizadetih strank, zlasti vlagateljev o svojih vlogah.

Sodba bo razglašena danes

Po končanem dokaznem postopanju so sledili govori drž. tožilca, zastopnika banke in obeh branilcev, ki so bili vsi v svojih izjavah prav kratki. Predsednik je nato ob 19.30 razpravo prekinil in objavil, da bo sodba po predhodnem posvetovanju senata o odmeri kazni razglašena jutri ob 10.30 dopoldne.

— Pri žolčnih in boleznih na jetrih, žolčnem kamnu in zlatenici urejuje prebavo naravna »Franz-Josef« grenčica na naravnost najpopolnejši način. Ključna izkustva potrjujejo, da je povsem učinkovito domače zdravljenje s »Franz-Josef« vodo, če se jemlje jutraj na tešče, pomešana z malo tople vode. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Kathreiner
Kneippova sladna kava
priznana kvalitetna znamka

daje zdravo, ceneno in redilno pijačo za mlado in staro.

Naj se prireja Kathreiner z zrnatavo kavo ali brez nje, vsekakor je glavno, da mu se doda :Pravi „Franckov“ dodatek: kot najbolj poznano začimbo za kavo.

Otroci posebno radi pijo Kathreiner z mlekom in ga tudi prav lahko prebave.

Kaj je bil jamski človek?

Eskimi - potomci človeka iz ledene dobe

O jamskem človeku, ki so našli njegove ostanke po raznih jamah v Evropi, so nekateri takozvani učenjaki strmečemu svetu nabajali toliko bajk in basni, da je bil vsakdo dolžan verjeti, da je jamski človek bil nekako pol opice in le pol človeka. Spominjamo se, kaj vse so nam hoteli natveziti o takozvanim »krapinskim človekom«, od katerega so našli nekaj kosti in jih tako sestavili, da je bila opica kar narejena.

V »Kosmosu« pa je izšla obširna razprava o predavanju dr. Knuda Rasmussena, katero je imel ta učenjak lani o Eskimih. Eskimi so prebivalci severnih ledenih pokrajin pred tečajem. Vseh je kakih pol milijona in prebivajo v malih skupinah daleč vsak sebi. Od Grenlandije in Aljaske do Kanade in Sibirije se razteza domovje tega malega naroda. Sami se imenujejo »Inuit« — človek-ljudje. Eskimo pa je indijanska označba za ljudi, ki jedo sirovo meso. Navade in načini življenja, so pri vseh enaki. Ali so pa res istega izvora, tega ni mogoče povedati. dr. Rasmussen je bival med njimi več let, zato so njegove navedbe gotovo verodostojne. Tako-le pravi o njih:

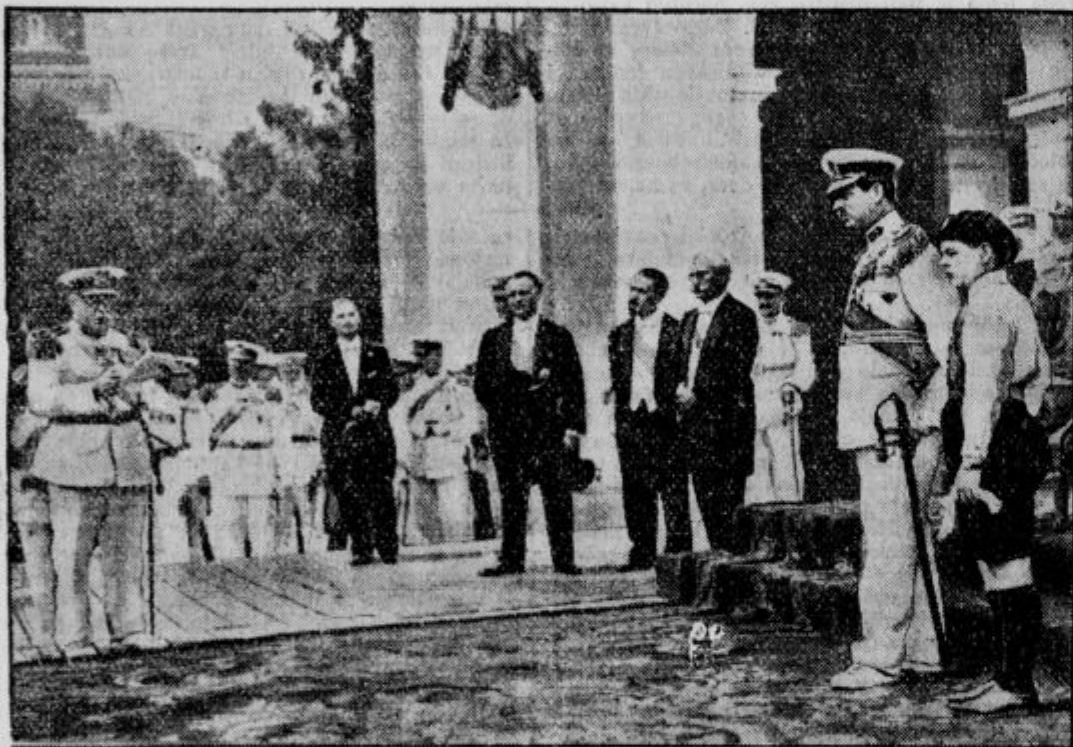
»Naravne razmere v krajih, kjer prebivajo Eskimi, so podobne razmeram v Srednji in Severni Evropi v ledeni dobi. Tudi živalstvo ledene dobe je bilo približno tako, kakršno je danes v deželi grönlandskih Eskimov. Na svojem potovanju po severnih ledenih krajih sem doživljal ledeno dobo in dobo tundre in tako dobil nekaj vtis o zgodovini naše zemlje, ki sega — kar se Evrope tiče — več ko 100.000 let nazaj. Rasmussen pravi, da so Eskimi ljudje, ki živijo sredi dobe ledu in tundre, nekateri pa v kamni in koščeni dobi. Evropa je to doživljala pred 25.000 leti. »Ledene dobe« pozna znanost štiri. Vmes so milejšje dobe. Se le v drugi vmesni dobi se pričena starejša paleolitična kultura, ki se je razvijala do zadnje, do četrte dobe. V tej dobi dotlej je živel jamski »neandertalski« človek. V četrth dobi pa

pričenja »magdalenska doba« 25.000 do 12.000 let pred Kristusom. To je bila prav taka doba kakor danes v njej žive Eskimi, ki goje severne jelenje in ko okrog njih žive svize in druge take živali. Le mamutov iz tedanje dobe danes ni več.

In človek tiste dobe? V južni Franciji so o njem našli dosti ostankov! Rabil je harpune in trnke iz kosti, pšice, sulice iz kosti ali jelenjega rogova; svetilke iz kamna, šivanke iz kosti in kresilni kamen. Prav vse to rabi danes Eskimi. In jamski človek iz južne Francije je bil prav tako lovec kakor Eskimo. Jamski človek in Eskimo se v ničemer ne ločita. Svetilke med najdbami v jamah dokazujejo, da je jamski človek imel razsvetljo, dom, družino, toploto in udobnost. Tudi Eskimi včasih prebivajo v skalnih jamah. Sam je prebival med njimi! Te jame so podobno urejene, kakor so bile urejene jame »pirenejskega« jamskega človeka. Šivanke izpod 25.000 let so prav take, kakršne rabijo danes Eskimi. Navadno pravijo, da se je jamski človek kar ogrinjal s sirovo živalsko kožo. In vendar je imel take šivanke kakor Eskimi danes. Eskimi pa si svoje kožuhe lepo sešijejo. Čemu bi jamskemu človeku sicer bila šivanke? Tudi on se je oblačil tako kakor se danes Eskimi.

Umetnost, ki so jo našli v jamah jamskega človeka, je podobna umetnosti, risbam, vrezom eskimske umetnosti na orodju.

Angleški arheolog Dawkins je prvi zaslučil zvezo med jamskim človekom in Eskimi. Za njim je to dokazoval francoski profesor Rivet. Mogoče je, da so Eskimi pravi potomci pračloveka, ki je prvotno bival v Evropi. Vendar dokazov za to ni. Dokazujejo le, da jamski človek ni bil divjak — pol opica in pol človek, torej nekaka vmesna razvojna stopinja med živaljo in človekom — ampak popoln človek s svojim kulturnim življenjem, ki je bilo, dasi preprosto in težko, vendar le človeka vredno in razmeram primerno. Prav tako, žive danes Eskimi.

Romunski kralj Karol s svojim sinom prestolonaslednikom Mihaeleom (na desni) poslušata slavnostni govor vojnega ministra generala Stefanesa u-Amza ob drugi obletnici nastopa vlade.

Več izgnancev kakor priseljencev

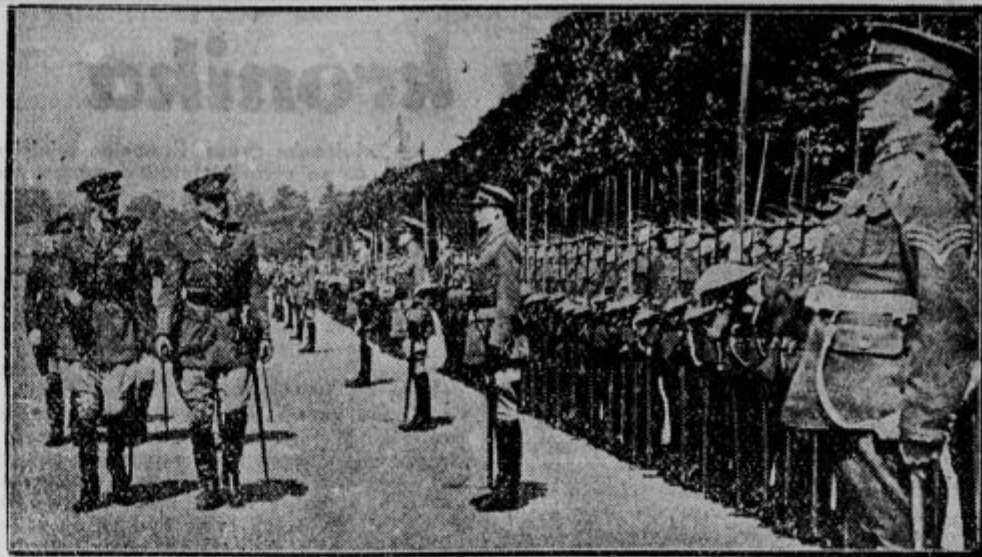
Prvikrat v zgodovini Združenih držav statistika kaže, da je bilo iz Amerike več izgnanih, kakor pa se jih je v Ameriko priselilo. Za mesec aprila poroča statistika, da je moralo zapustiti Ameriko 2112 inozemcev, da pa se je smelo vseliti v Ameriko le 2000 naseljencev. Poleg tega je bilo 750 oseb, ki niso še ameriški državljani, prijazno nasvetovano, naj prostovoljno odpušajo domov, sicer jih bodo s silo iztirali. Poleg tega so izgnali še 299 oseb, ki so zadnje čase kot brezposelni živeli od javne dobrodelnosti. 6200 pa je bilo tako srečnih, da so imeli dovolj sredstev na razpolago, da so sami od sebe obrnili hrbet nesrečni Ameriki, v kateri ni bilo več dela za nje in kjer strada že več ko 10 milijonov brezposelnih. Vsega skupaj je torej meseca aprila na novo prišlo v Ameriko 2000 izseljencev, 9360 naseljencev vseh narodov pa se je izselilo. Tako je sedaj odtok mnogo večji, kakor pa dotok. Ta odtok prebivalstva iz Amerike pa bi bil še mnogokrat večji, ko bi ti reveži, ki tam stradajo, imeli sredstva, da bi se mogli vrniti v rojstni kraj.

Spremenjeni okusi

V Londonu so prodali na dražbi 58 slik iz dobe kraljice Viktorije. Tedaj so naredile velik vtis na sodobnike in so bile kupljene za zbirko Kraljevske akademije znanosti. Zdaj pa so se nazorji spremenili. Akademija je sklenila odstraniti slike, ki so se zdele dedom sedanjega pokolenja »slajni umotvorci«. Izvedenci so izjavili, da so v pesmeh obiskovalcem galerije in uničujejo ugled Akademije v očeh mednarodne javnosti!

Akademija je zato res sklenila, da se bo rešila stare šare. Kupcev pa ni bilo. Slike so morale na dražbo. Velika elika Atene Palade, ki jo je kupila galerija leta 1884 še za 997 funtov sterlingov, je po daljšem brezuspešnem klicanju postala last nekega starinarja. Dal je za njo samo 3 funte 13 šillingov, in vzdihnil: »Bog ve, če ne bom izgubil, morebiti jo bo le kupil kak stari učitelj na deželi!« V splošnem je vrgla dražba samo 1314 funtov izkupička, kar pomeni smešno majhen del nekdanje kupnine.

Kaj neki bodo pa rekli čez petdeset let naši potomci slikam, ki jih moramo občudovati danes mi?

Belgijski kralj, ki je obiskal Anglijo, nadzoruje 5. dragonski gardni polk, čigar častni polkovnik je.

9 dni sredi širnega oceana

Pretekli teden smo poročali, da je poljski letalec Stanislaw Hausner srečno zletel v zrak, da bi čez Atlantski ocean prišel naravnost nad Varšavo. Potem pa je sled za njim izginila. Bili so v skrbeh zanj. V ponedeljek smo kratko poročali, da so njega in njegovo letalo srečno našli in da ga je angleški parnik rešil živga. O tem dogodku naj dodamo še nekaj podrobnosti:

Poljsko letalo »Roza Marija« je od 3. junija, odkar je odletelo iz Amerike, popolnoma izginilo. V ponedeljek pa je iz angleškega parnika »Circus« prišla radijska vest, da so angleški mornarji našli in rešili letalca Hausnerja pri 42 stop. 41 min. severne širine in 20 stop. 25 min. zahodne dolžine v jugozahodni smeri. Letalo je plavalo po morju. Kapitan angleškega parnika poroča po radiju sledeče:

Bilo je v nedeljo ob 10 ponoči, ko smo zagledali na mirni morski gladini plavati neko letalo. Bilo je to kakih 650 km od evropske obale, nekoliko vstran od smeri, po kateri navadno vozijo parniki. Takoj smo spustili v morje svoje čolne, ki so kmalu priveslali do letala. V letalu je ob krmilu slonela človeška postava. Po napisu, ki smo ga brali na letalu, smo takoj vedeli, koga imamo pred seboj. Hausner pa je bil telesno in duševno že popolnoma izčrpan in brez vsakega odpora. Dvignili smo ga z letala in ga spravili na parnik. Ko je nekoliko počival ter se malo okrepčal, so bile njegove prve besede, katere je izpregovoril s kapitanom, prošnja, naj bi kapitan njegovo letalo »Roza Marija«, če je količkar mogoče, spravil na krov, ker je nepoškodovano. Bilo pa je žal že preveč temno in imeli tudi nismo nobenih priprav, da bi rešili letalo. Zato smo ga morali pustiti na morju. Ko je Hausner še nekaj časa počival, se je nepričakovano hitro opomogel in pripovedoval, da se je moral spustiti na morje že zvečer istega dne, ko je odletel iz Amerike. Hvala Bogu, pa je bilo morje tako mirno in vreme tako ugodno, da se je letalo lahko vseh devet dni mirno držalo nad vodo, dokler ni prišla rešitev.

Med tem časom je Hausner živel na ta način, da je iz svoje male zaloge obloženih kruhkov in sadja tešil svoj glad za silo. Za pijačo pa mu je bila voda iz motorjevega hladilnika. Hausner pripoveduje, da so bili najstrašnejši trenutki, ko mu je bilo skoro, da bi obupal, ko je videl vsak dan, bodisi daleč na obzorju, ali pa tudi čisto blizu sebe dvigati se v zrak dim velikih parnikov, ki pa so pluli mimo njega, ne da bi ga bil kdo opazil in ga rešil. Upanja na rešitev je bilo vedno

manj. To stanje ga je tako potlačilo, da je živčno že skoraj bil na tleh. Končno je opazil še, da ga morski tok zanaša vedno bolj proč od smeri, po kateri navadno plovejo parniki med Ameriko in Evropo. V svoji že bolni domišljiji je že gledal pred seboj samega sebe, ko bo sredi neskončnega morja čisto sam plaval po morski puščavi, po kateri ne plove nobena ladja. Niti v sanjah mu ni prišlo na misel, da ga bo sredi noči mogel zagledati in rešiti kak parnik. Nazadnje mu je začelo primanjkovati živil in vode. Že se ga je pollašal obup, ko je naenkrat čisto blizu zagledal luči angleškega parnika in pol ure kasneje njegove rešilne čolne, ki so ga rešili strašne samote, lakote in žeje sredi neizmerne morske puščave.

Dva junaka tenisa: Irec Rogers (na desni), ki je v tekmi za Davisov pokal porazil Nemca Cramma (na levi).

Za čast svojega ženina

Znamenita operna pevka Marija Müller, ki je bila članica sloveče newyorške metropolitanske opere, je naenkrat odpovedala pogodbo in odpotovala v Stockholm. V teku svojega umetniškega delovanja si je prihranila precejšnje premoženje, katero hoče sedaj v Stockholmu porabiti za to, da oprosti svojega zaročenca Wendlerja, ki je zaprt, češ da je sokriv Kreugerjevih goljufij.

Wendler je bil sodelavec Kreugerjev in so ga prvega prijeli, ko je prišlo vse na dan. Wendler in Müllerjeva sta se pa pred enim letom spoznala v Newyoriku in se zaročila. Letošnje poletje je Müllerjeva hotela priti gostovat v Stockholm in pri tej priliki praznovati tudi poroko z Wendlerjem. Kreugerjev samoumor in Wendlerjeva aretacija sta ta načrt preprečila. Wendler trdovratno trdi, da je nedolžen pri Kreugerjevih sleparijah in da je njegova edina krivda ta, da je Kreugerju preveč zaupal.

Ali se bo Müllerjeva še hotela poročiti z Wendlerjem ali ne, tega seveda nihče ne ve. Vse kako pa nevesta odločno trdi, da je prepričana o nedolžnosti svojega ženina in da se bo z vsem svojim premoženjem borila za njegovo čast.

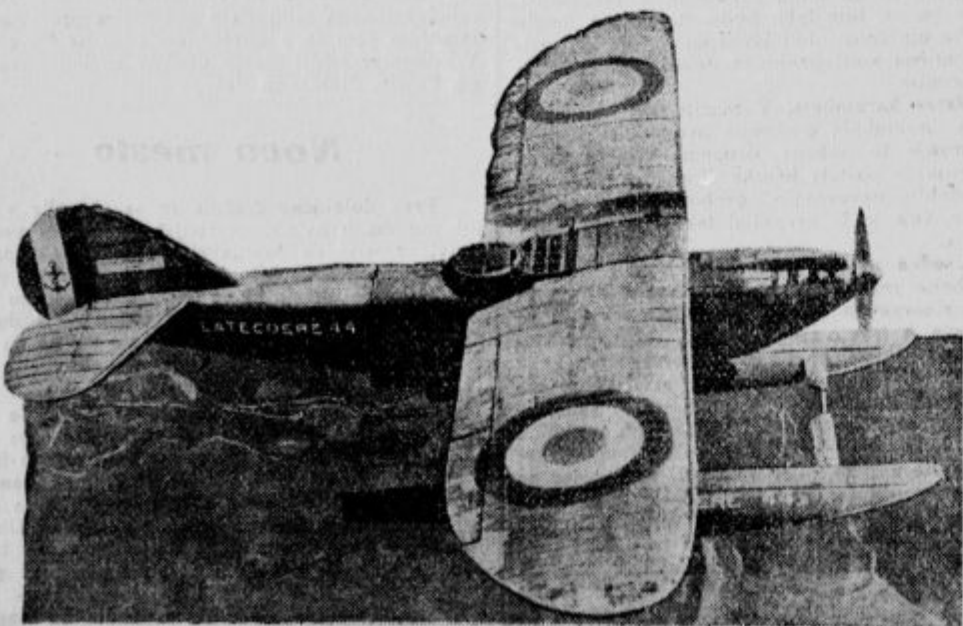
115 letna Američanka

Iz Newyorka poročajo, da v Jersey City živi 115 let stara Ana Myers, ki je iz severne Nemčije pred 100 leti prišla v Ameriko, ko so še vozile jadrnice. Sedaj živi skupaj s svojim sinom, ki je star 88 let. 115-letna mati pa je telesno in duševno mnogo bolj sveža, kakor njen sinček. Oba pa živita v zelo skromnih razmerah in želita le to, da bi mogla ohraniti sedanje stanovanje, v katerem prebivata že 50 let. Tudi v Chicagi in Detroitu živi nekaj izseljencev, ki so prišli v Ameriko v letih 1830—1840. Eden med njimi se piše Henrik Wust, ki je bil rojen l. 1816 in se je preselil v Ameriko l. 1827. Ta živi sedaj na majhni farmi pri svojih prijateljih blizu Detroitu. Vsi njegovi sorodniki so že pomrli, svojih potomcev pa nima, ker je ostal samec.

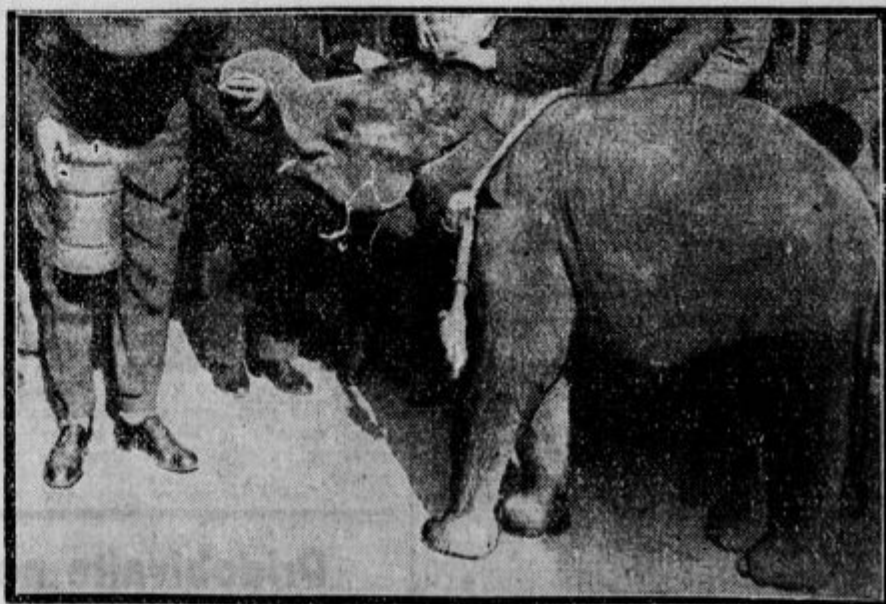
FOTOAPARATE

svetovnih tvrdk Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtlander, Welta, Certo itd ima vedno v zalogi

Isotodd. Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani Zahtevajte cenik!

Letalo meče torpede. Novo francosko letalo za metanje bomb in torpedov, ki je obenem tudi vodno letalo, nosi 650 kg težak torpedo, ki ga izstreli 15 metrov nad morjem.

Majhen slončič. V berlinskem živalskem vrtu so dobili iz Hanovera slona, ki je še mlad in le 1.05 m visok. Živalica pa je od sile prijazna in fletna. Pa, kaj bi pravil! Saj sami vidite!

Pravilnik o kontroli izvoza hmelja

Minister za trgovino in industrijo je v sporazumu z ministrom za kmetijstvo izdal pravilnik o kontroli hmelja za izvoz. Pravilnik predvideva tri hmeljske izvozne področja:

1. Savinjsko področje, to je sodni okraj Celje, Gornji grad in Vranksko, bo tudi v bodoče imelo trgovinsko označbo, priznana mu s starim provenienčnim zakonom iz 1.1907 »Južnoštajerska — Savinjska dolina«.

2. Za hmelj iz ostalih srezov Dravske banovine (Dravska dolina itd.) se uvede s tem pravilnikom nova trgovinska označba »Dravska banovina«.

3. Za hmelj iz Vojvodine in Srema se uvede trgovinska označba »Bačka«.

Signiranje hmelja se bo vršilo v hmeljarnah, odnosno skladiščih, ki jih bo določila banovinska hmeljska komisija. Za področje Savinjske doline bo vršila signiranje »Hmeljarna r. z. z. o. z. v. Zalcu«.

Pakiranje hmelja je dopuščeno po trgovinskih uzancih, plombe pa, ki se bodo uporabljale, bodo imele na eni strani napis »Hmeljska komisija te

in te banovine«, na drugi strani pa poleg trgovinske označbe dotičnega hmeljskega področja še napis »Kraljevina Jugoslavija«.

Za kontrolo uverjenja predpisuje pravilnik za vsa država enake formule, ki pa se bodo za posamezna hmeljska področja razlikovali po barvi. Za izdajo teh uverjenj se bo plačala posebna taksa, ki jo bo predpisal trgovinski minister po predlogu banovinskih hmeljskih komisij.

Banovinske hmeljske komisije bo imenoval ban po predlogih zainteresiranih strokovnih organizacij. V teh komisijah bodo zastopani poleg strokovnjakov tudi predstavniki producentov in hmeljskih trgovcev v razmerju 3:2. Banovinske hmeljske komisije bodo imenoval po odobrenju bana članke komisije za kontrolo in signiranje hmelja ter poverjenike za posamezne občine.

Ta pravilnik stopi v veljavo tri mesece po objavi v »Službenih Novinah«, v kolikor ne bo ta rok s posebnim zakonom, ki se pripravlja, skrajšan tako, da bodo veljali novi predpisi že za letošnjo hmeljsko sezono.

Borza

Dne 14. junija.

Denar

V današnjem deviznem prometu so ostali tečaji Curiha, Londona in Trsta neizpremenjeni, popustili pa so tečaji Amsterdama in Berlina, nasprotno pa so se uvrstili tečaji Bruslja, New Yorka, Pariza in Prage. Narodna banka je sedaj zmanjšala vsoto deviz, ki jo dnevno daje na naših borzah, tako da bo poslej skoraj nemogoče kriti veliki del našega uvoza strovin, katere potrebujemo za obratovanje naše industrije.

Ljubljana. Amsterdam 2274.55—2285.91, Berlin 1326.82—1337.62, Bruselj 789.22—787.16, Curih 1067.35—1102.85, London 206.29—207.89, New York 5596.38—5624.64, Pariz 221.31—222.43, Praga 166.56 do 167.42, Trst 287.57—289.97.

Na zagrebški in belgradski borzi so bili zabeleženi isti tečaji kot na ljubljanski. New York kabl je še notiral v Zagrebu 5618.38—5640.64. — Skupni promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 71.824 Din.

Curih. Belgrad 9.05, Pariz 20.16875, London 18.8250, New York 512, Bruselj 71.3750, Milan 26.25, Madrid 42.20, Amsterdam 207.2750, Berlin 121.10, Stockholm 96.50, Oslo 93.75, Kopenhagen 102.75, Sofija 3.71, Praga 15.18, Varšava 57.40, Atene 3.30, Carigrad 2.50, Bukarešta 3.06, Helsingfors 8.71.

Dunaj. Dinar notira (valuta) 12.30.

Vrednostni papirji

Danes je bila tendenca nekoliko čvrstejša, kljub temu pa so tečaji ostali v glavnem neizpremenjeni. Narasli so tečaji vojne škode in 7% Blaža. V delnicah ni bilo znatnih sprememb. Promet je bil na zagrebški borzi naslednji: vojna škoda prompt. 500, junjska 200 kom. in 7% Blair 2000 dol.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 44 bl., 7% Bler. pos. 40 bl., Stavbna 40 den., Ruše 125 den.

Zagreb. Narodna banka 3800—4100, Priv. agr. banka 205—210 (205), 7% inv. pos. 49 den., agrarij 23.25—25, vojna škoda 191—193 (195, 197), 6. 190 do 192 (191, 194), 7. 191—192 (8. 193 bl., 12. 185 do 192, 6% begl. obvl. 32—33.25, 8% Bler. pos. 42—45, 7% Bler. pos. 39.25—40 (39, 40), 7% pos. DHB 43.50—45.

Belgrad. Narodna banka 3880—3900 (3900), Priv. agr. banka 207—209 (209), 7% inv. pos. 51 do 53 (51.50), agrarij 23.50—24.50 (24), vojna škoda 190—192 (194.50, 192), 6. 190 bl., (191), 7. zaklj. 190, 6% begl. obvl. 33—33.75 (33.50), 8% Bler. pos. 45 bl., 7% pos. DHB 44.25—44.50.

Dunaj. Don. sav. jad. 60.10, Alpine 8.90, Trboveljska 20.50.

Žitni trg

Tendenca za pšenico je nekoliko slabšeja in so bili danes zaključki: v banatskem blagu po 126.50, v baškem 79—80 kg po 132. Kuruza pa je nadalje zelo čvrsta in zahtevajo: za navadno 103 do 103.50, za okroglasto 105—107.50 in okroglo 110—115. V splošnem kaže v Vojvodini pšenica sedaj boljše kot prejšnji teden. Vendar pa je gotovo, da tako velikega pridelka, kot smo ga imeli lani, letos ne bo.

Novi Sad. Pšenica: bč. ladj. Begej 79 kg 2% 128—130, gor. bn. 79 kg 2% 125—127, ban. par. Vršač 78 kg 2% 124—126, sred. bč. 79 kg 2% 130 do 132, gor. bč. 79 kg 2% 130—132, bč. potiska 79 kg 2% 130—132, bč. ladj. Tisa 79 kg 2%. — Moka: bč. bn. Og in Ogg 210—220. — Ostalo neizpremenjeno. Tendence: mirna. Promet: 58 vagon.

Sombor. Kuruza: bč. 100—102, bč. za julij 103 do 105, bč. za avgust 104—106, bč. okol. Sombor

100—103. Moka: bč. ban. Og in Ogg 215—225, št. 2 105—205. Otrobi: bč. pšenični 87½—90. Ostalo neizpremenjeno. Promet 93½ vagonov. Tendence: neizpremenjena.

Budimpešta. Tendence: mirna. Promet: miren. Pšenica: junij 12.82—13.00, zaklj. 13.00—13.02; oktober 11.72, zaklj. 11.77—11.79. Rž: junij zaklj. 12.70—12.80, Kuruza: junij 16.60, zaklj. 16.75 do 16.80; avgust 15.80; maj zaklj. 11.80—11.85.

Chicago (začetek). Pšenica: junij 49.50, september 51.50, december 54.50. Kuruza: junij 29.625, september 31.375, december 32.375. — Oves: junij 20.125, september 20.25. Rž: junij 29.75, dec. 36.

Winnipeg (začetek). Pšenica: junij 54, oktober 56.50, december 57.75.

Zivina

Dunajski prasijski sejem. (Poročilo tvrdke Edv. Saborsky in Comp., Dunaj.) Prignanih je bilo 7168 pršutarjev in 5243 špeharjev, iz Jugoslavije 308 pršutarjev in 2521 špeharjev. Cene: špeharji najboljši 1.57, I. 1.50—1.55, II. 1.45—1.50, kmetski 1.45—1.55, najboljši 1.65, pršutarji 1.65—1.95, najboljši 2.10. Tendence: cene za veleposredniške prasijske so v začetku ostale neizpremenjene, potem so se podražile za 5 grošev, cene za pršutarje in krizane prasijske pa za 5 grošev. Nepridanih je ostalo 141 špeharjev.

Sport

MOTOCIKLISTIČNE IN KOLESARSKÉ TEKME.

V nedeljo 19. t. m. se vrši največja kolesarska dirka v Sloveniji. Enajstih priredbe naši kolesarji zvezdno propagandno dirko v Celje. Dirke se udeležijo člani zagrebške, mariborske in ljubljanske kolesarske podzveze. Najdaljšo progo prevozi kolesarji iz Zagreba, Proga Zagreb Celje je dolga 101 km. Malo krajšo, 92 km, imajo Novomeščani. Ob 10 dopoldne, takoj ko pridejo vsi tekmovalci na cilj, bo propagandni spredov skozi Celje.

Motokolesarski klub Ilirija pa priredi 3. julija drugo medklubsko gorsko motociklistično dirko na Ljubelj. Start za dirko, pri kateri lahko sodelujejo vsi verificirani člani zveze, kot gostje pa tudi verificirani inozemski tekmovalci, bo ob 10 dopoldne ob pristavi barona Borna. Proga je dolga 5150 m. Pismene prijave je poslali na tajništvo Motokluba Ilirije najkasneje do 20. junija. Naknadne prijave z dvojno prijavnino se sprejemajo do 27. junija. Po tem datumu se ne bo upoštevala nobena prijava. Za tekmovalce je pripravljen več lepih daril. Ta medklubska dirka je postala tudi v inozemstvu tako popularna, da bodo poleg najboljših domačinov na startu tudi renomirani inozemski tekmovalci.

RAZNE SPORTNE VESTI.

V tekmah za državno prvenstvo vodijo po raznih skupinah naslednji klubi: v prvi skupini Gradjanski Zagreb, v drugi Hajduk Split, v tretji Jugoslavija Belgrad, v četrti pa Vojvodina iz Novoga Sada. Od vseh sodelujočih imata Hajduk in Vojvodina enako gol-diferenco 8:1 in 4 točke.

V zagrebških listih pišejo, da g. Nedoklan v nedeljski tekmi Primorje Viktorija ni prišel radi incidentov pri tekmi Ilirijo: Gradjanski, Zagrebški listi so bili tedaj tisti, ki so te incidente tako razpeli, da je izgledalo, kot bi razjarjena množica hotela raztrgati g. Sitiča. Iz solidarnosti do svojega splitskega kolege g. Nedoklan ni prišel in tudi ni javil zvezi, da ne pride. Upamo, da bo JNZ znala postopati proti temu sodniku.

K medmestni tekmi Zagreb: Belgrad organizira zagrebška nogometna podzveza izletniški vlak iz Zagreba. Vožnja tja in nazaj bo stala samo 150 Din.

Končno je določen termin za meddržavno plavalno tekmo Avstrija: Jugoslavija, ki se vrši 13 in 14. avgusta v Millstadtu. Naši in avstrijski plavalci bodo tekmovali v plavanju, skakanju in wa-

terpolu. V vsaki disciplini nastopita samo po dva tekmovalca iz vsake države.

Na mednarodnem teniskem turnirju na Dunaju je eden naših najboljših igralcev Kukuličević premagal avstrijskega prvaka Matejko v 20 minutah s 6:1 in 6:1.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Sreda, 15. junija: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Čas, plošče, borza. — 18.00 Salonski kvintet. — 19.00 Dr. I. Preobraženski: Rusčina. — 19.30 Literarna ura: V spomin Vide Jerajeve (ga. prof. Marija Borštnik). — 20.00 Radio-Therma Laško (Bitežnik). — 20.15 Glasbeno predavanje (L. Škerjanc). — 20.30 Prenos iz Zagreba. — 22.30 Čas, poročila.

Četrtek, 16. junija: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Čas, plošče, borza. — 18.00 Salonski kvintet. — 19.00 Dr. A. Bajec: Italijanska. — 19.30 Dr. M. Rupel: Srbohrvaščina. — 20.00 Pero Horn: Poglavje iz vzgojeslovja. — 20.30 Pevski koncert baritonista g. Marjana Rusa. — 21.15 Koncert Radio kvarteta. — 22.30 Čas, poročila, plošče.

Drugi programi

Četrtek, 16. junija.

Budapest: 18.45 Pianinski koncert. 20.00 Igra. Ciganska glasba. — Dunaj: 20.20 Otroci in odrasli. 21.00 Koncert: Ceska glasba. — Praga: 21.00 Prenos z Dunaja. — Langenberg: 20.00 Evropske pesmi. 22.35 Simfonični koncert. — Beromünster: 20.00 Ogrske kompozicije. 21.00 Veselo čtivo. 21.45 Vokalni koncert. — Rim: 20.45 Pester koncert. — Belgrad: 20.00 »Rusalka«, opera, prenos iz Ljubljane. — Berlin: 20.00 Ciganske melodije. 21.00 Igra. 22.35 Koncert. — Toulouse: 21.30 Operne pesmi. 21.45 Harmonike. 22.00 Koncert vojaške godbe. — Stuttgart: 19.30 Operetna glasba. 22.00 Pihala. — Barcelona: 21.05 Radio orkester. — Milano: 19.30 Pester koncert. 20.30 Operni prenos. — Zagreb: 20.30 Ljubljana.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE.

Opera.

Začetek ob 20.

Sreda, 15. junija: MALA FLORAMYE. Red C. Četrtek, 16. junija: Zaprt.

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja in sožalja ob smrti gospodične

Anke Praprotnik

izrekamo prisrčno zahvalo. Posebno se zahvaljujemo preč. duhovščini, monsign. dr. Francu Krulcu za tolažilne besede ob grobu, gosp. kaplanu Holcmanu za spremstvo in Marijini družbi za častno udeležbo. Iskrena zahvala tudi vsem, ki so drago pokojno spremili v tako obilnem številu na njeni zadnji poti. Vsem bodi dobri Bog plačnik, rajni pa dodeli večni mir!

Laško, dne 11. junija 1932.

FRANC ČASL, trgovec in ostali sorodniki.

NAZNANILO OTVORITVE!

Čast mi je cenjeno občinstvo s sledečim vljudno obvestiti, da sem otvoril na Aleksandrovi cesti št. 19 najmodernejše opremljeno prodajalno svojih priznanih izdelkov kakor tudi vseh vrst delikates in mesnico.

Ker bom vedno v prijetnem položaju svoje cenjene odjemalce, tako z ozirom na prvovrstno kakovost blaga kakor na vedno konkurenčne cene, najbolje zadovoljiti, se priporočam cenj. občinstvu za poveritev svojega zaupanja, kateremu bom v vsakem oziru najbolje zadostil, ker si bom prizadeval ustreči vsaki želji svojih cenj. odjemalcev in se priporočam za čim obilnejši obisk.

S tem priporočilom beležim z odličnim spoštovanjem

JOS. BENKO, tovarna mesnih izdelkov, Murska Sobota.

Roland Dorgelès:

Leseni križi

58

XI.

Zmaga.

Po dvajset neprestano zagozdenih poteh so se zgrinjale iz ozadja v jarke udarne divizije.

»Povej dalje; naprej!«

»Naprej, svinjska drhal!« so ponavljali besni glasovi.

In v neredu se je kolona s težkim korakom pomikala naprej; posodje in okopno orodje je žvenketalo. Jutranja zarja nas je našla v črevesju, kjer je naša stotnija, ki je nastopila med zadnjimi, štokljala že od dveh zjutraj; bolniški strežniki in zamenjane čete so jo neprestano zadrževali in ovirali. Že je napočil dan, a mi smo se še vedno gnetli po zveznih jarkih brez vsakega kritja. Nemška artiljerija je začela streljati. Šrapneli so nas preganjali, zdelo se je, kakor da bi se z nami pomikali naprej, in izmučeni bataljon je tekel v siksaku proti prvim linijam pod svodom zelenkastega sopuha.

Morache, ki nas je vodil, je bil tako zmešan, da ni več našel prave poti; tekli smo enostavno, kakor je hotelo črevo in imeli šrapnele neprestano za petami. Med posameznimi razleti smo slišali Cruchetov glas, ki je zvenel mrzlo in trdo kakor na večališču: »Tak, Morache... Ali se sedaj spoznate?«

Granate so nas pojale, kakor da bi bile imele oči. Šli smo naprej, se razdelili, tekli nazaj, a besni trop nas ni izpustil; tulil nam je okrog ušes in nas dušil z ostrim dimom.

Kolikokrat se je zasvetilo, smo se vrgli na tla

vsevprek: ležali smo drug na drugem, drug poleg drugega, mešale so se glave in noge, ta se je sploščil ob steni jarka, oni se je stisnil v luknjo. Šrapneli so se razletavali čisto nizko in drobir je tleskal v rove; potem so se dvigali kriki iz prihuljenih teles:

»Jo, zadelo me je!«

Topoglavo smo skakali čez trupla. Med pririvanjem in suvanjem smo napredovali za dvajset korakov in se zopet vrgli na vse štiri; oči in usta so bila spačena, hrbet usločen pod strahovitim hrščem.

»No, Morache,« je znova začel stotnik, »no Morache, ali gremo sedaj prav? Titi! Titi!... Ali ste pa tudi popolnoma gotovi?«

Tekli smo dalje z izsušenim grlom, ne da bi vedeli kam. Vzlic vsemu pa nismo ravnali nezmišlno, kar tjavendali, marveč se je v tej vrtoglaviči še vedno uveljavljala disciplina; duh je bil nekoliko omamljen in je omahoval kakor ob izhodu iz peklenske kovačnice, vendarle je pa ostal jasen, in med dvema skupnima streloma so šla povelja natanko svojo pot naprej, kakor gredo ukazi delovodje sredi tovarniškega hruma.

Naposled nas je zaporni ogenj zgrešil, kakor da bi odrezal. Iznemada je nastala okrog nas velika tišina in videli smo, da je sonce vzšlo. Prišli smo v sotesko z gosto obraščenimi strminami. Takoj je plnil Sulphart v grmovje in stikal po njem:

Hej, fantje... Tu so robdnice!...«

* * *

»Ne dotikajte se me, ne dotikajte se me...« je venomer ponavljal blede ranjenec, gredeč počasi po jarku dalje.

Razcefrane lakti so visele ob telesu kakor dve

rdeči kiti. Ko je prišel do nas, je rekel s taistim osehljim glasom, v katerem niti bolečina ni več tepela:

»Sedel bom, držite me za plašč.«

Eden ga je prijel za ovratnik in tako smo ga posadili na stopnico v jarku. Sedel je s togo vzravnanim trupom; roke so bile samo še krvava kaša, ki so jo držali vkup razcefrani rokavi. Nos je bil prstene barve in šiljat, kakor da bi bila smrt že poizkusila, da ga izbrše.

»Pašči se na obvezovališče, človek božji,« mu je dejal Lemoine in se ozrl na obe rdeči strugi ob njem.

»Da, saj grem... Prižgite mi cigareto... Dajte mi jo v usta.«

Vzdignili smo ga; pokimal je v zahvalo in se mehanično odpravil dalje; pred njim je šel tovariš, da mu je v gneči delal pot.

»Umaknite se, ranjenec...«

Cela stotnija je bila stisnjena pred štirimi naskočnimi lestvami — velik, živ vzbočen ščit iz čelad. Odeje zvite, brez tornistra, lopate za pasom; »Paradna oprema«, se je ponorčeval Gilbert.

Na desno od nas je stala v taistem jarku zagozdena stotnija mladih vojakov; pravkar je nataknila bajonete na puško; morala bi z nami iz jarkov kakor prvi val. Vsi okopi, vsi jarki so bili polni; čuteč to množico tik poleg sebe, te stotine in tisoče, ki so se gnetli tu, to nas je navdajalo s sirovim zaupanjem. Bodisi drzen ali ravnodušen, vsak izmed nas je bil samo zrno v tej človeški masi. To jutro je imela armada zmagovito dušo.

Lj. naslova knjižnice: Iz zahodnišnja Jugoslavije. Knjižnice v Ljubljani: 23. zvezek: Savinšek; 24. zvezek: Goličar; 25. zvezek: Sienkiewicz; 26. zvezek: NA POLJU SLAVE; 27. zvezek: IZGUBLJENI SVET (The Lost World); 28. zvezek: Conan Doyle; 29. zvezek: IZGUBLJENI SVET (The Lost World); 30. zvezek: Conan Doyle; 31. zvezek: Conan Doyle; 32. zvezek: Conan Doyle; 33. zvezek: Conan Doyle; 34. zvezek: Conan Doyle; 35. zvezek: Conan Doyle; 36. zvezek: Conan Doyle; 37. zvezek: Conan Doyle; 38. zvezek: Conan Doyle; 39. zvezek: Conan Doyle; 40. zvezek: Conan Doyle; 41. zvezek: Conan Doyle; 42. zvezek: Conan Doyle; 43. zvezek: Conan Doyle; 44. zvezek: Conan Doyle; 45. zvezek: Conan Doyle; 46. zvezek: Conan Doyle; 47. zvezek: Conan Doyle; 48. zvezek: Conan Doyle; 49. zvezek: Conan Doyle; 50. zvezek: Conan Doyle; 51. zvezek: Conan Doyle; 52. zvezek: Conan Doyle; 53. zvezek: Conan Doyle; 54. zvezek: Conan Doyle; 55. zvezek: Conan Doyle; 56. zvezek: Conan Doyle; 57. zvezek: Conan Doyle; 58. zvezek: Conan Doyle; 59. zvezek: Conan Doyle; 60. zvezek: Conan Doyle; 61. zvezek: Conan Doyle; 62. zvezek: Conan Doyle; 63. zvezek: Conan Doyle; 64. zvezek: Conan Doyle; 65. zvezek: Conan Doyle; 66. zvezek: Conan Doyle; 67. zvezek: Conan Doyle; 68. zvezek: Conan Doyle; 69. zvezek: Conan Doyle; 70. zvezek: Conan Doyle; 71. zvezek: Conan Doyle; 72. zvezek: Conan Doyle; 73. zvezek: Conan Doyle; 74. zvezek: Conan Doyle; 75. zvezek: Conan Doyle; 76. zvezek: Conan Doyle; 77. zvezek: Conan Doyle; 78. zvezek: Conan Doyle; 79. zvezek: Conan Doyle; 80. zvezek: Conan Doyle; 81. zvezek: Conan Doyle; 82. zvezek: Conan Doyle; 83. zvezek: Conan Doyle; 84. zvezek: Conan Doyle; 85. zvezek: Conan Doyle; 86. zvezek: Conan Doyle; 87. zvezek: Conan Doyle; 88. zvezek: Conan Doyle; 89. zvezek: Conan Doyle; 90. zvezek: Conan Doyle; 91. zvezek: Conan Doyle; 92. zvezek: Conan Doyle; 93. zvezek: Conan Doyle; 94. zvezek: Conan Doyle; 95. zvezek: Conan Doyle; 96. zvezek: Conan Doyle; 97. zvezek: Conan Doyle; 98. zvezek: Conan Doyle; 99. zvezek: Conan Doyle; 100. zvezek: Conan Doyle; 101. zvezek: Conan Doyle; 102. zvezek: Conan Doyle; 103. zvezek: Conan Doyle; 104. zvezek: Conan Doyle; 105. zvezek: Conan Doyle; 106. zvezek: Conan Doyle; 107. zvezek: Conan Doyle; 108. zvezek: Conan Doyle; 109. zvezek: Conan Doyle; 110. zvezek: Conan Doyle; 111. zvezek: Conan Doyle; 112. zvezek: Conan Doyle; 113. zvezek: Conan Doyle; 114. zvezek: Conan Doyle; 115. zvezek: Conan Doyle; 116. zvezek: Conan Doyle; 117. zvezek: Conan Doyle; 118. zvezek: Conan Doyle; 119. zvezek: Conan Doyle; 120. zvezek: Conan Doyle; 121. zvezek: Conan Doyle; 122. zvezek: Conan Doyle; 123. zvezek: Conan Doyle; 124. zvezek: Conan Doyle; 125. zvezek: Conan Doyle; 126. zvezek: Conan Doyle; 127. zvezek: Conan Doyle; 128. zvezek: Conan Doyle; 129. zvezek: Conan Doyle; 130. zvezek: Conan Doyle; 131. zvezek: Conan Doyle; 132. zvezek: Conan Doyle; 133. zvezek: Conan Doyle; 134. zvezek: Conan Doyle; 135. zvezek: Conan Doyle; 136. zvezek: Conan Doyle; 137. zvezek: Conan Doyle; 138. zvezek: Conan Doyle; 139. zvezek: Conan Doyle; 140. zvezek: Conan Doyle; 141. zvezek: Conan Doyle; 142. zvezek: Conan Doyle; 143. zvezek: Conan Doyle; 144. zvezek: Conan Doyle; 145. zvezek: Conan Doyle; 146. zvezek: Conan Doyle; 147. zvezek: Conan Doyle; 148. zvezek: Conan Doyle; 149. zvezek: Conan Doyle; 150. zvezek: Conan Doyle; 151. zvezek: Conan Doyle; 152. zvezek: Conan Doyle; 153. zvezek: Conan Doyle; 154. zvezek: Conan Doyle; 155. zvezek: Conan Doyle; 156. zvezek: Conan Doyle; 157. zvezek: Conan Doyle; 158. zvezek: Conan Doyle; 159. zvezek: Conan Doyle; 160. zvezek: Conan Doyle; 161. zvezek: Conan Doyle; 162. zvezek: Conan Doyle; 163. zvezek: Conan Doyle; 164. zvezek: Conan Doyle; 165. zvezek: Conan Doyle; 166. zvezek: Conan Doyle; 167. zvezek: Conan Doyle; 168. zvezek: Conan Doyle; 169. zvezek: Conan Doyle; 170. zvezek: Conan Doyle; 171. zvezek: Conan Doyle; 172. zvezek: Conan Doyle; 173. zvezek: Conan Doyle; 174. zvezek: Conan Doyle; 175. zvezek: Conan Doyle; 176. zvezek: Conan Doyle; 177. zvezek: Conan Doyle; 178. zvezek: Conan Doyle; 179. zvezek: Conan Doyle; 180. zvezek: Conan Doyle; 181. zvezek: Conan Doyle; 182. zvezek: Conan Doyle; 183. zvezek: Conan Doyle; 184. zvezek: Conan Doyle; 185. zvezek: Conan Doyle; 186. zvezek: Conan Doyle; 187. zvezek: Conan Doyle; 188. zvezek: Conan Doyle; 189. zvezek: Conan Doyle; 190. zvezek: Conan Doyle; 191. zvezek: Conan Doyle; 192. zvezek: Conan Doyle; 193. zvezek: Conan Doyle; 194. zvezek: Conan Doyle; 195. zvezek: Conan Doyle; 196. zvezek: Conan Doyle; 197. zvezek: Conan Doyle; 198. zvezek: Conan Doyle; 199. zvezek: Conan Doyle; 200. zvezek: Conan Doyle; 201

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din.

Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za št. 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovorjamo le, če je priložena znamka. Ček račun ljubljana 10349.

Službe iščejo

Beseda samo 50 par

Prodajalka

želi mesto za takoj, najraje na deželi. Pomažala bi tudi v gospodinjstvu. Ponudbe pod »Pridna« na upravo »Slovenca« št. 9057. (a)

Službodobne

Beseda samo 50 par

Mizar, pomočnika

z večletno prakso pri freznem stroju išče Jos. Bukovec, mizar, Opekarška cesta. Sprejem tudi vajenca za mizarstvo z vso oskrbo v hiši. (b)

Vajenci

Beseda samo 50 par

Vajenka ali vajenca

sprejem. Foto atelje Josip Pogačnik, Ljubljana, Mestni trg 5/L. (v)

Vajenca

za mizarstvo obrt sprejme Jože Zadnikar, Verovškova ulica 48, Ljubljana 7. v

Vnajem

Beseda samo 50 par

ISČEJO:

Lokal

2 do 3 sobe — iščem. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »V Ljubljani« št. 9053. (m)

Citajte in širite

»Slovenca«!

ODDAJO:

Lokal

na Sv. Petra cesti, z dvema izlozabama, oddam solidnemu interesentu. Ponudbe pod »Lokal avgust« št. 9039 na upravo »Slovenca« št. 9054. (n)

Lokal

za specerijsko trgovino, z vsem inventarjem, takoj oddam na prometnem kraju. Najemina po prometu. Naslov v upravi »Slovenca« št. 9054. (n)

Prodamo

Beseda samo 50 par

Debele

luskinate otrobe

kupite najceneje pri trdk A. VOLK, LJUBLJANA Resilova cesta 24.

Konfekcija — moda!

Najcenejši nakup. Anton Presker, Sv. Petra cesta št. 14, Ljubljana. (l)

Novi obrtni zakon

se naroča pri Komanditni družbi M. Jankole — Selenburgova 6/II. (l)

Crešnje Ia.

trde, črne in rdeče, po 5 Din kg razpošilja po železnici po 25 kg franco naročnik. — G. Drechsler, Tuzla. (l)

Nogavice

rokavice, robce, perilo, torbice, kravate nizke cene, samo pri PETELINC-u

Ljubljana, ob vodi blizu Prešernovega spomenika.

Vrtne stole

zložljive, proda Tribuč, Glince, Tržaška cesta 6, telefon 2605. (l)

Trboveljski cement

betonsko železo, nosilke, stavbno orodje — najceneje pri Jos. Zalta & Co, trgovina železnine, Dunajska cesta 9 (poleg nebotičnika). (l)

Puhasto perje

čisto, čehano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg, čisto, belo, gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg. Razpošiljam po poštnem povzetju. L. BROZOVIC — Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilnica perja.

Telefon 2059

Premog

suha drva

Pogačnik, Bohoričeva

ulica 5

Prima

surovo

maslo

po 22 Din kg franco povzetje od 4 kg dalje razpošilja Franc Kollaritsch, Apače pri Gor. Radgoni.

DRVA IN

PREMOG

pri Iv. Schumi

Dolenjska cesta

Telefon št. 2951

Malinovec

pristen, naraven s čistim sladkorjem vkuhan se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI Ljubljana, Dunajska c. 6

Krušno

moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri A. & M. ZORMAN Ljubljana, Stari trg št. 32

Štedilnike

raznih vrst; vrtne, balkonske in stopniške ograje, dim. vratica, brzoparilnike, nudi po najnižjih cenah ključ, podjetje Cyril Podržaj, Ig pri Ljubljani.

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najceneje tvrdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (l)

Jabolčnik

prvovrsten, proda graščina Boštanj pri Sevnici. (l)

Novo kolo

prav poceni napredaj na Miklošičevi cesti št. 7/III, vhod poleg Delavske pekarnice. (l)

Nov šivalni stroj

zelo poceni napredaj na Miklošičevi cesti št. 7/III, vhod poleg Delavske pekarnice. (l)

Kdo kupi

kosti in stare čunje v večjih množinah. Pisma na upravo »Slovenca« pod št. 9005. (l)

Kupimo

Beseda samo 50 par

Vrednostne papirje

kupuje Komanditna družba M. Jankole, Selenburgova 6/II. (k)

Srebrne krone

stare zlatine in srebro kupuje RAFINERIJA DRAGIH KOVIN — Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina. (k)

Ia bukova drva

popolnoma suha, zdrava, kupim vsako količino — proti takojšnjemu plačilu. Na ponudbe brez cene se ne oziram. »Viktorija« — Zagreb, Kraljice Jelene 4. (k)

Čebelni vosek

pristen in čist kupujemo po najvišji ceni v vsaki množini. — Golob & Ko, tovarna kemič. izdelkov, Vič pri Ljubljani. (k)

Pisalni stroj

nov ali star — kupimo. Ponudbe z navedbo cene na Udrženje jugoslov. nar. želez., podružnica Zidanmost. (k)

Tračnice

poljske, lahke, ca. 1000 m in vagončke kupimo ali vzamemo v najem za daljšo dobo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Tračnice« 9061. (k)

Obrt

Beseda samo 50 par

Posteljne žične vloge

v lesenih ali železnih okvirjih, ter zložljive železne postelje izdeluje solidno točno po naročilu tvrdka Pavel Strgulac Ljubljana, Gosposvetska cest 233. Zahtevajte brezplačni cenik!

Pavel Strgulac

Ljubljana, Gosposvetska cest 233. Zahtevajte brezplačni cenik!

Prevažam

vsakovrstno blago po zmerni ceni. — M. Kralj, Dunajska cesta 12. (l)

Trajno kodranje!

Samo šest minut ostanete pod najnovejšim aparatom. Vročine ne čutite. Damski salon »Fanci«, Ljubljana, Aleksandrova št. 4, v prehodu palače »Viktorija«. (l)

Pozor

mizarji!

NOVOST!

Na velesajmu si ne pozabite ogledati novoizumljenega obličja za čiščenje furnirjev pri trdk Peter Angelo, zunaj paviljona F na vogalu. Zahtevajte, da se vam v obratu predvaja! 7543

Modroce

otomane, divane, fotelje in vse tapetiske izdelke vam nudi najceneje Ignacij Narobe Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 16 (pri Levu)

KLAVIRJE

pokvarjene in razglašene popravilja in uglašuje strokovno najbolje in najceneje. — Društva popust. — Jos. Bajde, Ljubljana, Gosposvetska 12, g. Oblastv. koncesionirana

šoferska šola

J. Gaberščik

bivši komisar za šoferske izpite.

Auto-motor

Beseda samo 50 par

Tovorni auto

posebno pripraven za prevažanje gruča ali drv, se odda. Na ogled v Mariboru, Aleksandrova 51. f

Bencin motor

na vozu, 4 KS, orig. »Morava«, komplet, skoraj nov — poceni napredaj. Maribor, Aleksandrova št. 24, elektrotehnično podjetje. (f)

Motorno kolo

v dobrem stanju, z dobro gumo, tremi prestavi in prostim tekom, napredaj za 2500 Din. Naslov v upravi »Slovenca« št. 9038. (f)

Avtomobilisti!

biciklisti! Uporabljajte za vašo vozila le India Super pneumatico in Star olje. Zaloge in zastopstvo — Motor Import Cie., d. z. o. z., Celje, Vodnikova ul. 2. (f)

»PUCH«

motorna kolesa

od 3000 Din dalje, vulkanizira avto-, motorne in dvokolesne plašče po nizki ceni. — Alojzij Ussar, Maribor, Trg Svobode 2.

Posestva

Beseda samo 50 par

Več parcel

po ugodni ceni napredaj. Poizve se pri Oražmu v Mostah pri Ljubljani. (p)

Enonadstropna hiša

novi zgrajena, z lepim vrtom in dobro vpeljano trgovino z mesanim blagom — ugodno napredaj. Plača se lahko s hranilno knjižico. Naslov v upravi »Slovenca« št. 8319. (p)

Dve stavbni parceli

Ja., po zelo ugodni ceni napredaj 20 minut od zaloske mitnice proti Dev. Mar. v Polju. — Plača se lahko s knjižico, Franciška Bokavšek, Moste št. 104. (p)

12 ha zemlje in gozda

v enem kompleksu prodam blizu Prijedora. — Vprašanja na Nikola Mitjatič, Prijedor. (p)

Stavbišče

vogalno, 911 m², napredaj na Prulah. Več se izve v prodajalni Jos. Olup, Stari trg 21. (p)

Parcela

1400 m² blizu Martinove ceste napredaj. Poizve se Ilirska ulica 21, pri hišniku. (p)

Stanovanja

Beseda samo 50 par

ISČEJO:

Univ. profesor

išče stanovanje s 3 do 4 sobami s kopalnico in potrebnimi pritliklinami, po možnosti izven srednje mesta, s 1. VIII. t. ! Ponudbe pod »Profesor« št. 9040. (c)

ODDAJO:

Sobo

oddam solidnemu gospodu. Poizve se v trgovini Sredina 11. Prule. (s)

Opremljena soba

poseben vhod, se odda. — Ulica na grad 7. (s)

Denar

red 05 omars epeseg

Družabnika

s kapitalom 80—100.000 Din išče jako solidno trgovsko podjetje v Ljubljani. Ponudbe pod »Zašigurana rentabilnost« 9071 na upravo »Slovenca«. (d)

Poizvedbe

Beseda samo 50 par

Našla se je

za Gradom manjša vsota denarja. — Poizve se pri upravi »Slovenca« pod št. 9076. (e)

Prva jugoslov. žična industrija

d. z. o. z. — CELJE

izdeluje luknjaste pločevine iz raznih kovin za vsako industrijsko potrebo in žično pletivo za vrtno ograje, transportne trake iz žičnega pletiva etc

Telefon 117

ZAHVALA. Za premnože dokaze iskrenega sočutja, ki sva jih prejela ob bridki izgubi naše nadvse ljubljene sestre

Milke Legat

kakor vsem, ki so blagopokojno zasuli s cvetjem in jo spremili v tako častnem številu na njeni zadnji poti: Bog plačaj!

Maša zadušnica se bo darovala v četrtek 16. junija ob pol 8 zjutraj v cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani.

Zirovnica-Ljubljana, dne 15. junija 1932.

Globoko žalujoča sestra FRANCKA in brat ANTON.

ZUPANSTVO OBČINE TRZIN in KRAJEVNI ŠOLSKI ODBOR V TRZINU naznanjata, da je danes umrl občinski svetovalec in blagajnik krajevnega šolskega odbora, gospod

Alojzij Strmole

posestnik in višji davčni upravitelj v p.

Blag mu spomin!

Trzin, dne 14. junija 1932.

ZUPANSTVO OBČINE TRZIN.

KRAJEVNI ŠOLSKI ODBOR V TRZINU.

Mestna hranilnica ljubljanska javlja tužno vest,

da je dne 12. t. m. nepričakovano umrl njen mnogozaslužni bivši večletni podpredsednik in gerent gospod

ROBERT KOLLMANN

posestnik in veletržec v Ljubljani.

Blagega in odličnega svojega sodelavca ohranimo v trajnem in hvaležnem spominu.

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čet.

Izdajatelj: Ivan Rakovec.

Urednik: Frane Kremžar.